

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดที่อยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด ที่อยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และศึกษาความคิดเห็นของประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้สอนประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 10 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 5-6)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา (ตารางที่ 7-10)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา (ตารางที่ 11-14)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี (ตารางที่ 15-16)

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด (ตารางที่ 17-18)

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยม ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยม ที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม (ตารางที่ 19-20)

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัธยมและผู้เรียนผู้ใหญ่ที่ได้จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 8 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประธานคณะกรรมการอิสลามประจำมัธยม เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้สอนประจำมัธยม เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตารางต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่เป็นสถานภาพทั่วไปและภูมิหลังของคณะกรรมการอิสลามประจำมัธยมและผู้เรียนผู้ใหญ่

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการอิสลามประจำมัธยม

สถานภาพทั่วไป N=93	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
15-40	29	31.2
41-60	42	45.2
61 ปีขึ้นไป	22	23.7
อาชีพ		
การเกษตร	47	50.5
การประมง	3	3.2
ค้าขาย	19	20.4
รับราชการ	1	1.1

ตารางที่ 5 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

สถานภาพทั่วไป	N=93	จำนวน	ร้อยละ
อื่นๆ		23	24.7
ภูมิถิ่นอาศัยปัจจุบัน			
ในเขตอำเภอเมือง		49	52.7
นอกเขตอำเภอเมือง		44	47.3
วุฒิการศึกษาสูงสุด			
การศึกษาสายสามัญ			
ไม่รู้หนังสือ		0	0
ไม่จบประถมศึกษา		17	18.3
ประถมศึกษา		31	33.3
มัธยมศึกษา		28	30.1
ปริญญาตรี		16	17.2
สูงกว่าปริญญาตรี		1	1.1
การศึกษาศาสนาอิสลาม			
ไม่มีวุฒิและไม่เคยเรียนปอเนาะ		0	0
โรงเรียนตาดีกา		0	0
อิบติดาอีย		2	2.2
มดะวัสตีฎ		25	26.9
ฆานะวีซ		30	32.3
ปริญญาตรี		13	14.0
สูงกว่าปริญญาตรี		0	0
โรงเรียนปอเนาะแบบเก่า		23	24.7

หมายเหตุ : คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทั้งหมดเป็นเพศชาย

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด มีดังนี้

1. คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี (ร้อยละ

45.2) รองลงไปคืออายุ 15-40 ปี (ร้อยละ 31.2) และสูงกว่า 61 ปี (ร้อยละ 23.7)

2. คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 50.5) ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 20.4) ประกอบอาชีพการประมง (ร้อยละ 3.2) ประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 1.1) และอื่นๆ (ร้อยละ 24.7)

3. คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง (ร้อยละ 52.7) อีกร้อยละ 47.3 อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมือง

4. วุฒิกการศึกษา

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่วนใหญ่มีวุฒิกการศึกษาสายสามัญสูงสุดระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 33.3) รองลงไปคือระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 30.1) ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 17.2) สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 1.1) ตามลำดับ และยังมีกรรมการฯ ที่ไม่จบระดับประถมศึกษาอีกร้อยละ 18.3

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่วนใหญ่มีวุฒิกการศึกษาสายศาสนาสูงสุดระดับขานะวีย์ (ร้อยละ 32.3) รองลงไปคือระดับมดะวัสสิฎ (ร้อยละ 26.9) ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 14.0) ระดับอิมติดาอีย (ร้อยละ 2.2) ตามลำดับ และยังมีกรรมการฯ ที่เรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าอีกร้อยละ 24.7

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด

สถานภาพทั่วไป	N=154	จำนวน	ร้อยละ
อายุ			
15-40		71	46.1
41-60		55	35.7
61 ปีขึ้นไป		28	18.2
อาชีพ			
การเกษตร		65	42.2
การประมง		1	.6
ค้าขาย		26	16.9
รับราชการ		5	3.2
อื่นๆ		57	37.0

ตารางที่ 6 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด

สถานภาพทั่วไป	N=154	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนาปัจจุบัน			
ในเขตอำเภอเมือง		56	36.4
นอกเขตอำเภอเมือง		98	63.6
วุฒิการศึกษาสูงสุด			
การศึกษาสายสามัญ			
ไม่รู้หนังสือ		8	5.2
ไม่จบประถมศึกษา		25	16.2
ประถมศึกษา		43	27.9
มัธยมศึกษา		54	35.1
ปริญญาตรี		22	14.3
สูงกว่าปริญญาตรี		2	1.3
การศึกษาศาสนาอิสลาม			
ไม่มีวุฒิและไม่เคยเรียนปอเนาะ		17	11.0
โรงเรียนตาดีกา		7	4.5
อับตาคออีฮ์		10	6.5
มุตะวัสตีฎ		30	19.5
ฆานะวีฮ์		33	21.4
ปริญญาตรี		6	3.9
สูงกว่าปริญญาตรี		1	0.6
โรงเรียนปอเนาะแบบเก่า		50	32.5

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศชาย เพราะผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีเพียงบางมัสยิดเท่านั้นที่ปรากฏว่ามีผู้เรียนหญิง และการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันมีการแบ่งแยกระหว่างชายหญิง โดยใช้ม่านปิดอย่างมิดชิด ผู้เรียนชายหญิงไม่สามารถไปมากันได้ จึงทำให้ไม่สะดวกในการเก็บข้อมูล

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีดังนี้

1. ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15-40 ปี (ร้อยละ 46.1) รองลงไปคืออายุระหว่าง 41-60 ปี (ร้อยละ 35.7) และสูงกว่า 61 ปี (ร้อยละ 18.2)

2. ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งเป็นนักศึกษาที่มาจากโรงเรียนในระบบ (ร้อยละ 37.0) รองลงมาประกอบอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 42.2) ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 16.9) และประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 3.2) ตามลำดับ

3. ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตอำเภอเมือง (ร้อยละ 63.6) อีกร้อยละ 36.4 อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง

4. วุฒิการศึกษา

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญสูงสุดระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 35.1) รองลงไปที่ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 27.9) ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 14.3) สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 1.3) ตามลำดับ และยังมีผู้เรียนผู้ใหญ่ที่ไม่จบระดับประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 17.3 และไม่รู้หนังสือ จำนวนร้อยละ 4.5

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษาสายศาสนาสูงสุดระดับฆานะวียมีจำนวนร้อยละ 21.4 รองลงไปที่ระดับมตะวัสติฎ (ร้อยละ 19.5) ระดับอิบติดาอีย (ร้อยละ 6.5) ระดับตาดิกา (ร้อยละ 4.5) สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 0.6) ตามลำดับ และยังมีผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าอีกร้อยละ 32.5 และยังปรากฏว่าผู้เรียนผู้ใหญ่ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาสายศาสนาและไม่เคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าร้อยละ 11.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษา

ในตารางต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล จำแนกตามอายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดจำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 93					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้เรียน							
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.38	.86	4.10	1.14	4.59	.91
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.93	.88	3.67	.87	4.14	.77
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 61 ปีขึ้นไป	3.14	1.27	3.17	1.06	3.41	1.10
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.86	1.33	3.52	1.27	3.91	1.15
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.41	.78	4.67	.61	4.32	.78
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีไข่มุสลิมมาเรียนด้วย	3.27	1.30	3.80	1.23	3.54	1.22
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.31	1.00	4.17	1.01	3.81	1.18
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัสยิดตามอัตราที่เหมาะสม	3.97	.94	4.26	.77	4.09	1.02
9	เวลาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม	4.72	.80	4.78	.56	4.95	.21
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.83	.38	4.69	.60	4.77	.61
	รวม	4.08	.40	4.08	.37	4.15	.45

ด้านผู้สอน

11	ควรเป็นผู้บังคับศาสนาอิสลามเท่านั้น	4.45	.95	3.95	1.10	3.86	1.24
----	-------------------------------------	------	-----	------	------	------	------

ตารางที่ 7 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 93					
		น้อยกว่า 40		40-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน							
12	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.79	.41	4.57	.70	4.36	.79
13	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	3.07	1.25	3.07	1.16	3.14	1.21
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.86	.35	4.71	.63	4.68	.65
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.41	1.12	2.36	.96	2.18	1.14
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.61	1.26	3.31	1.07	3.50	.91
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.62	.62	4.45	.80	4.13	.83
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.58	1.35	3.61	.88	3.54	1.18
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	4.14	.99	4.07	.89	4.27	.77
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.86	.91	2.59	.88	2.95	1.17
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	2.90	1.47	2.64	1.17	2.73	1.16
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.93	1.47	2.64	1.16	2.73	1.16
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้ว อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.90	.94	3.88	.92	3.95	.95
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.17	.89	4.31	1.00	4.14	.83
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.27	1.22	2.05	1.06	2.36	1.26
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.14	1.24	3.19	1.11	3.18	1.47
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีและไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.83	.60	4.67	.69	4.54	.74
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับขานะวีย์	3.14	1.06	3.17	1.00	2.73	.83

ตารางที่ 7 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 93					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน							
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	3.97	.98	4.05	.97	3.77	.92
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.10	.86	4.34	.91	4.18	.73
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.41	.78	4.44	.92	4.54	.91
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.69	1.07	3.32	1.13	2.86	1.17
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับมาเป็นภาษามลายูหรือภาษาไทยได้	3.41	1.24	3.73	1.02	3.54	1.30
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.55	.57	4.68	.47	4.54	.51
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับผู้สอน	4.24	.73	4.53	.64	4.41	.80
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมในการเลือกและตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.34	.61	4.12	1.00	3.95	.90
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.62	.56	4.49	.84	4.32	.78
	รวม	3.82	.30	3.75	.28	3.67	.28
ด้านหลักสูตร							
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและอัซสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง	4.86	.44	4.68	.79	4.81	.39
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ	4.14	1.12	4.46	.71	4.14	.83
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	4.31	.93	4.39	.74	4.00	.82
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.55	.91	3.68	.96	3.50	.74

ตารางที่ 7 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 93					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านหลักสูตร							
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.65	.97	3.63	1.04	3.36	1.29
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.72	1.10	3.90	.92	3.77	.92
44	วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	3.62	1.08	4.22	.91	3.62	1.12
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.38	.73	4.29	.87	4.14	.77
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.27	.75	4.31	.91	4.04	.90
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม คัดเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.45	.63	4.63	.62	4.50	.80
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษารื่องนั้น ๆ แล้ว	4.10	1.01	4.19	1.00	3.91	1.06
	รวม	4.10	.41	4.22	.40	3.99	.37
ด้านสื่อการเรียนการสอน							
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.21	.77	4.36	.73	3.95	1.00
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.48	.63	4.61	.67	4.36	.66
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.59	.63	4.56	.59	4.36	.58
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.21	1.05	4.39	.80	4.52	.60
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	3.86	1.02	4.24	.92	4.14	.83
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.34	.67	4.56	.63	4.68	.48
55	มัสยิดควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.21	.97	4.44	.71	4.14	1.04
56	มัสยิดควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	3.69	.97	3.39	.97	3.50	.80
57	มัสยิดควรมีเครื่องเล่น วี ดี โอ เป็นอย่างน้อย	3.48	1.15	3.34	1.15	3.31	1.17

ตารางที่ 7 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 93					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านสื่อการเรียนการสอน							
58	มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.93	1.16	2.68	1.33	2.54	1.30
59	มัสยิดควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.69	1.20	3.73	1.28	3.54	1.10
60	มัสยิดควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.76	1.27	3.51	1.14	3.38	1.24
61	มัสยิดควรมีเทศบาลเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.79	1.01	3.53	1.29	3.41	1.40
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.69	.54	4.58	.77	4.77	.43
63	มัสยิดควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.55	.51	4.49	.64	4.64	.66
	รวม	4.03	.51	4.03	.55	3.95	.52
ด้านวิธีสอน							
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.45	.63	4.66	.57	4.50	.60
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.27	.80	4.29	.75	4.14	.83
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.27	.92	4.54	.59	4.54	.59
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.21	.65	4.17	.77	4.00	.87
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.45	.83	4.27	.92	4.41	.80
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.48	.63	4.27	.71	4.36	.66
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.48	.69	4.32	.93	4.14	.83
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.25	.80	4.27	.92	3.95	.84
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.76	.91	3.70	1.05	3.50	.86
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.38	.73	3.89	1.08	3.77	.92

ตารางที่ 7 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 93					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิธีสอน							
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.17	.85	4.12	.93	3.95	1.00
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำ ไปใช้ของผู้เรียน	4.21	.73	4.46	.67	3.81	.96
	รวม	4.28	.42	4.24	.44	4.09	.34
ด้านการวัดการประเมินผล							
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการ เรียนการสอน	4.24	.69	4.51	.71	4.45	.59
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนใน ระหว่างเรียน	4.27	.70	4.46	.64	4.14	.83
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจาก เรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.52	.63	4.58	.55	4.32	.89
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.31	.71	4.31	.72	3.95	.72
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.17	.80	4.27	1.05	3.77	.81
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือ การประเมิน	4.14	1.01	4.32	.93	4.04	.90
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.11	.92	4.27	.92	4.04	.65
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ	2.83	1.25	2.80	1.17	3.27	1.31
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การสอน	4.41	.73	4.51	.64	4.50	.74
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการ อิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.62	.86	3.58	1.02	3.41	.80
	รวม	4.08	.47	4.12	.50	3.94	.41
	รวมทั้งหมด	4.04	.29	4.02	.28	3.92	.24

จากตารางที่ 7 พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอายุตั้งแต่ 15-40 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.28$) รองลงมาคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.03$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.86$) รองลงมาคือ ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย ($\bar{X}=4.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.27$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.24$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.22$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้าน ผู้สอน ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย ($\bar{X}=4.71$) รองลงมาคือ ควร มีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่ ($\bar{X}=4.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.05$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X}=4.15$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.99$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.81$) รองลงมาคือ ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนและเอกสารประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.77$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.36$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสระตามประจําสมัยคดีจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ชื่อรายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้เรียน										
1 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.10	1.14	3.33	.57	4.73	.73	3.00	.00	4.52	.79
2 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.85	.93	3.66	1.15	3.84	.89	3.00	.00	3.95	.70
3 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	3.42	1.17	3.33	.57	2.78	1.08	3.00	.00	3.13	1.09
4 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.72	1.21	4.33	1.15	3.42	1.38	5.00	.00	3.82	1.30
5 ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.59	.68	5.00	.00	4.21	.78	5.00	.00	4.47	.73
6 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีโชษุสถิมมาเรียนด้วย	3.65	1.33	4.33	.57	3.36	1.25	1.00	.00	3.60	1.07
7 ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.21	1.08	4.33	.57	3.94	1.07	1.00	.00	4.21	.85
8 ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่สมัยคดีตามอัตราที่เหมาะสม	4.19	.77	4.66	.57	4.10	1.04	5.00	.00	3.91	.99
9 เวลาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม	4.82	.52	5.00	.00	4.89	.31	5.00	.00	4.65	.88
10 ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.78	.46	4.33	1.15	4.78	.63	5.00	.00	4.69	.55
รวม	4.24	.90	4.23	.11	4.01	.42	3.60	.00	4.10	.40
ด้านผู้สอน										
11 ควรเป็นผู้นำถือศาสนาอิสลามเท่านั้น	4.04	1.16	4.00	1.00	3.94	1.07	5.00	.00	4.26	1.09

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสระประจำมัสยิดจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน											
12	ในกรณีที่คุณมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.63	.64	4.66	.57	4.36	.83	5.00	.00	4.65	.57
13	ในกรณีที่คุณมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.93	1.16	4.00	1.00	3.00	1.10	3.00	.00	3.34	1.30
14	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.76	.59	4.66	.57	4.78	.53	5.00	.00	4.69	.55
15	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.23	1.06	2.33	1.15	2.26	.99	3.00	.00	3.13	2.11
16	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.34	1.02	3.00	2.00	3.47	.96	5.00	.00	3.86	1.63
17	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.44	.82	5.00	.00	4.31	.82	3.00	.00	4.47	.59
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.55	1.15	3.00	.00	3.47	1.07	3.00	.00	3.86	1.09
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	4.17	.84	4.33	.57	4.15	.95	3.00	.00	4.08	.99
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.87	1.03	2.66	.57	2.63	.95	3.00	.00	2.65	.93
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	2.57	1.34	2.66	.57	2.73	.99	5.00	.00	3.00	1.27
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.76	1.08	4.00	1.73	3.10	1.10	3.00	.00	2.86	.86
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้ว อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.72	.87	3.66	.57	4.42	.76	3.00	.00	3.91	1.04
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.44	.97	4.00	1.00	3.89	.80	3.00	.00	4.13	.81

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการการอุดมศึกษาประจำมัยสยิด จัแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน											
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	1.95	1.19	2.33	.57	2.52	.96	5.00	.00	2.26	1.05
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.14	1.23	2.33	1.15	3.10	1.37	5.00	.00	3.30	1.10
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.72	.64	4.33	.57	4.63	.76	5.00	.00	4.69	.70
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับขานะวีย์	3.36	1.34	2.33	1.15	2.78	.63	3.00	.00	3.00	1.04
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	4.29	1.17	3.00	1.00	3.78	.85	3.00	.00	3.78	.95
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.55	1.01	3.66	1.52	4.21	.91	3.00	.00	3.91	.73
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.61	1.05	3.66	1.52	4.68	.67	3.00	.00	4.30	.92
32	ผู้สอนเคยเรียน โรงเรียนปอนะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.55	1.50	2.66	1.52	2.94	.77	3.00	.00	3.52	1.08
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับ มาเป็นภาษามลายูหรือภาษาไทยได้	3.87	1.26	4.33	1.15	3.31	1.33	5.00	.00	3.30	1.22
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.74	.79	4.66	.57	4.68	.47	5.00	.00	4.43	.58
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอน	4.57	.94	4.33	.57	4.52	.77	5.00	.00	4.17	.71

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน											
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมในการเลือกและตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.46	1.10	4.33	.57	3.68	1.05	3.00	.00	4.13	.54
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.70	.88	4.66	.57	4.31	.74	1.00	.00	4.52	.66
	รวม	3.81	.38	3.65	.39	3.77	.43	3.74	.00	3.85	.48
ด้านหลักสูตร											
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตลักษณ์และอิสลามนิกายที่ถูกตั้ง	4.82	.93	4.66	.57	4.84	.50	5.00	.00	4.78	.51
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย	4.44	1.09	4.66	.57	4.36	.76	5.00	.00	4.00	1.04
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	4.44	.99	5.00	.00	4.21	.78	5.00	.00	4.04	1.02

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านหลักสูตร											
41	ค่าใช้จ่ายเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.78	1.23	4.33	.57	3.36	.83	5.00	.00	3.47	.73
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.95	1.38	3.33	.57	3.21	.97	3.00	.00	3.39	.94
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	4.02	1.15	4.00	.00	3.89	.99	5.00	.00	3.47	1.12
44	ช่วงเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	4.08	1.29	4.66	.57	4.15	1.53	5.00	.00	3.56	.99
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.42	.99	4.66	.57	4.31	.74	1.00	.00	4.26	.75
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.36	1.11	4.66	.57	4.10	1.04	5.00	.00	4.21	.67
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.72	.82	4.00	1.00	4.73	.65	5.00	.00	4.26	.81
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษาเรื่องนั้น ๆ แล้ว	4.27	1.22	4.00	1.00	4.10	1.04	1.00	.00	4.08	.84
รวม		4.36	.85	4.36	.39	4.35	1.21	4.09	.00	3.96	.37

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.44	1.05	4.33	.57	4.00	.94	5.00	.00	4.08	.73
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.68	.91	4.66	.57	4.42	.69	5.00	.00	4.39	.65
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.63	.89	4.66	.57	4.52	.51	5.00	.00	4.43	.66
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.55	.97	4.33	.57	4.52	1.38	5.00	.00	4.21	1.08
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.34	1.18	4.00	.00	3.94	.91	5.00	.00	3.91	.94
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.76	.81	4.33	.57	4.47	.69	5.00	.00	4.26	.68
55	มัลติมีเดียมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างดี	4.57	1.07	4.66	.57	4.10	.87	5.00	.00	4.00	.90
56	มัลติมีเดียมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างดี	3.59	1.29	4.00	1.00	3.15	.68	3.00	.00	3.82	.83
57	มัลติมีเดียมีเครื่องเล่น วีดีโอ เป็นอย่างน้อย	3.53	1.47	4.00	1.00	3.10	.99	5.00	.00	3.39	1.07
58	มัลติมีเดียมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างดี	2.85	1.62	3.00	1.73	2.63	1.21	3.00	.00	2.78	1.16
59	มัลติมีเดียมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี	3.85	1.45	4.33	1.15	3.47	1.30	3.00	.00	3.65	1.07
60	มัลติมีเดียมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างดี	3.65	1.41	4.00	1.00	3.78	1.75	5.00	.00	3.52	1.27
61	มัลติมีเดียมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างดี	3.80	1.52	4.33	.57	3.15	1.21	3.00	.00	3.65	1.07

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามประเมินผลตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิธีสอน											
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.74	.96	4.66	.57	4.73	.45	5.00	.00	4.60	.58
63	มีสื่อควมบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.61	.87	4.66	.57	4.63	.68	5.00	.00	4.47	.59
		รวม	.90	4.26	.40	3.91	.51	4.46	.00	4.21	.84
ด้านวิธีสอน											
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.70	.85	4.33	.57	4.68	.58	5.00	.00	4.34	.64
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.46	.95	4.66	.57	4.05	.91	3.00	.00	4.17	.83
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.53	1.03	4.33	1.15	4.42	.60	5.00	.00	4.52	.59
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.23	1.04	4.33	.57	4.31	.88	4.00	.00	4.00	.67
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.38	1.18	4.33	1.15	4.47	.61	5.00	.00	4.39	.78
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.51	.95	4.33	.57	4.26	.65	4.00	.00	4.34	.71
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.55	1.05	4.33	.57	4.05	1.02	5.00	.00	4.26	.68
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.25	1.18	4.46	.57	4.10	.87	3.00	.00	4.34	.64
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.91	1.23	4.33	.57	3.42	.83	1.00	.00	3.65	.88

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่น ๆ	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิธีสอน											
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.23	1.16	4.66	.57	3.84	1.01	1.00	.00	3.95	.82
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.31	1.08	4.66	.57	4.05	.91	3.00	.00	3.86	1.05
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.38	1.01	4.66	.57	4.00	1.00	5.00	.00	4.21	.73
	รวม	4.44	.91	4.47	.59	4.14	.34	3.66	.00	4.17	.44
ด้านการวัดการประเมินผล											
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.61	.94	4.66	.57	4.36	.68	5.00	.00	4.17	.65
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.46	.99	4.33	.57	4.26	.87	5.00	.00	4.26	.54
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบ เนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.55	.92	4.33	.57	4.57	.83	5.00	.00	4.52	.59
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.29	1.06	4.33	.57	4.15	.60	5.00	.00	4.30	.70
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.23	1.28	4.66	.57	3.94	.77	5.00	.00	4.13	.75
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.25	1.24	5.00	.00	4.00	1.10	5.00	.00	4.52	1.12
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.42	.99	4.66	.57	4.10	.80	1.00	.00	4.17	1.37
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ	3.12	1.51	3.33	1.52	2.73	1.28	1.00	.00	2.95	1.14

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 93

ข้อ	รายการ	การเกษตร		การประมง		ค้าขาย		รับราชการ		อื่นๆ	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านการวัดการประเมินผล											
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.68	.83	4.66	.57	4.36	.95	5.00	.00	4.30	.70
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.72	1.21	4.33	1.15	3.31	.67	1.00	.00	3.65	.88
รวม		4.23	.85	4.43	.60	4.09	.60	3.80	.00	4.10	.35
รวมทั้งสิ้น		4.04	.28	4.13	.37	3.92	.27	3.89	.	3.97	.28

จากตารางที่ 8 พบว่าคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอาชีพการเกษตร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.44$) รองลงมาคือด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.36$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เมื่อหาและวัดคุณสมบัติควรสอดคล้องกับอัตลักษณ์และอัตลักษณ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.82$) รองลงมาคือ ผู้เรียนหญิงและชายควรมีแยกที่เรียนคนละส่วนกัน ($\bar{X}=4.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=1.95$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอาชิตีพบการประมง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.47$) รองลงมาคือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=4.43$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ ในกรณีผู้เรียนทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาคือ ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่ผู้เรียนที่สมควร ($\bar{X}=4.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นน้อยสุด คือ ในกรณีผู้เรียนทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=2.33$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอาชิตีผู้ชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.35$) รองลงมาคือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.14$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ ด้าน สอนควรเป็นเพศชาย ($\bar{X}=4.78$) รองลงมาคือ ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุก ($\bar{X}=4.73$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นน้อยสุด คือ ในกรณีผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=2.26$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอาชิตีพบการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.46$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.09$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ การมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X}=5.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นน้อยสุด คือ ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษารอง นั้นๆ แล้ว ($\bar{X}=1.00$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีอาชิตีอื่นๆ ซึ่งได้แก่ นักศึกษา และผู้ที่มิได้ประกอบอาชีพใด ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.21$) รองลงมาคือ ด้านวิธีสอน ($X=4.17$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์การสอนและอันดับถูกต้องกับอัครฮอานและอัสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.78$) รองลงมา คือ ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเลื่อมเสี่ย ($\bar{X}=4.69$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างดีน้อย ($\bar{X}=2.78$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

ข้อ	ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้เรียน										
1 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	3.65	1.27	4.39	1.08	4.50	.79	4.56	.63	3.00	.00
2 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.82	.95	3.90	.83	3.93	.86	3.75	.93	3.00	.00
3 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	3.29	1.05	3.39	1.17	2.96	1.07	3.25	1.29	3.00	.00
4 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.47	1.50	3.97	.87	3.71	1.33	3.44	1.50	5.00	.00
5 ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.70	.69	4.61	.61	4.42	.74	4.19	.83	5.00	.00
6 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีภูมิสมถิมาเรียนด้วย	3.41	1.32	3.93	1.26	3.46	1.03	3.43	1.41	1.00	.00

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสระการศึกษาระดับอุดมศึกษาสามัญ

ข้อ	รายการ	วุฒិการศึกษามัธยมศึกษา									
		ไม่จบประถม	ประถม	มัธยม	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
วุฒิการศึกษามัธยมศึกษา N = 93											
ด้านผู้เรียน											
7	การแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.17	.80	4.03	1.19	4.28	.81	4.18	1.16	1.00	.00
8	ผู้เรียนควรวินิจาเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มีลิตตามอัตราที่เหมาะสม	4.00	.86	4.25	.68	4.14	.97	3.93	1.12	5.00	.00
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม	4.88	.33	4.80	.60	4.71	.81	4.87	.34	5.00	.00
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.64	.70	4.87	.34	4.67	.66	4.75	.44	5.00	.00
รวม		4.01	.38	4.22	.42	4.08	.39	4.04	.36	3.60	.00
ด้านผู้สอน											
11	ควรเป็นผู้รับผิดชอบอิสลามเท่านั้น	4.11	.92	3.70	1.29	4.07	1.08	4.75	.57	5.00	.00
12	ในกรณีผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.41	.79	4.54	.67	4.57	.69	4.87	.34	5.00	.00
13	ในกรณีผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.94	1.24	2.96	1.22	3.35	1.19	3.00	1.09	3.00	.00
14	ในกรณีผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.58	.79	4.74	.57	4.75	.51	4.93	.25	5.00	.00
15	ในกรณีผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.52	1.28	2.03	.94	2.44	1.01	2.46	.99	3.00	.00
16	ในกรณีผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.58	1.12	3.09	1.01	3.77	1.15	3.31	.94	5.00	.00
17	ในกรณีผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.35	.78	4.45	.72	4.32	.86	4.75	.57	3.00	.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสระด้านคุณวุฒิการศึกษาสามัญ

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93									
		ไม่จบประถม	ประถม	มัธยม	ปริญญาตรี	สูงกว่า ป.ตรี	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน											
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.17	1.18	3.83	1.09	3.50	.96	3.75	1.23	3.00	.00
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	4.23	.66	4.06	.89	4.00	1.05	4.50	.73	3.00	.00
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.94	1.02	2.93	1.12	2.35	.82	2.93	.68	3.00	.00
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	2.52	1.41	2.54	1.09	2.78	1.10	3.12	1.54	5.00	.00
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.47	1.17	2.90	1.04	3.03	1.23	3.12	.50	3.00	.00
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.52	.79	3.90	.94	3.96	.99	4.25	.77	3.00	.00
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.47	.79	4.35	1.05	3.92	.81	4.31	.87	3.00	.00
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	1.88	1.05	2.00	1.03	2.42	1.10	2.31	1.30	5.00	.00
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.11	1.45	3.06	1.20	3.50	1.17	2.75	1.00	5.00	.00
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.64	.78	4.70	.58	4.50	.83	5.00	.00	5.00	.00
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับนานาชาติ	3.23	1.43	3.06	.69	2.75	1.00	3.37	.80	3.00	.00
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	3.70	1.16	4.13	.77	3.82	1.05	4.18	.83	3.00	.00
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.23	.83	4.36	.80	4.03	.92	4.37	.80	3.00	.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามประเมินผลตามวุฒิการศึกษาสามัญ

ชื่อรายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ				วุฒิการศึกษาสามัญ					
	ไม่จบประถม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ป.ตรี	ไม่จบประถม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน										
31 ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.29	1.04	4.56	.81	4.46	.83	4.50	.81	3.00	.00
32 ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.29	1.40	3.30	1.17	3.17	1.09	3.68	.94	3.00	.00
33 ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับ มาเป็นภาษาไทยหรือภาษาไทยได้	3.94	1.08	3.80	.92	3.35	1.31	3.12	1.20	5.00	.00
34 ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.76	.43	4.60	.49	4.53	.50	4.56	.62	5.00	.00
35 ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอน	4.17	.88	4.60	.56	4.35	.67	4.37	.80	5.00	.00
36 คณะกรรมการติดตามประเมินผลควรมีส่วนร่วมในการเลือก และตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.41	.87	4.10	1.06	4.03	.74	4.25	.68	3.00	.00
37 ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.52	.62	4.56	.67	4.39	.73	4.68	.47	1.00	.00
ด้านหลักสูตร										
38 เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตลักษณ์และอัตลักษณ์ที่ถูกต้อง	3.70	.38	3.74	.24	3.71	.28	3.92	.26	3.74	.00

N = 93

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

ชื่อรายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93					
	ไม่จบประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ป.ตรี	
	\bar{X} S.D	\bar{X} S.D	\bar{X} S.D	\bar{X} S.D	\bar{X} S.D	
ด้านหลักสูตร						
39 เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย	4.29 .91	4.46 .73	4.32 .66	3.81 1.32	5.00 .00	
40 เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	4.41 .71	4.30 .74	4.03 1.03	4.43 .62	5.00 .00	
41 ค่าโครงการเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.82 .63	3.66 .88	3.50 .88	3.31 1.07	5.00 .00	
42 ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.76 1.14	3.76 1.27	3.21 .91	3.68 .79	3.00 .00	
43 ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.88 .85	3.86 .97	3.71 .93	3.75 1.18	5.00 .00	
44 ระยะเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	4.29 .77	3.89 1.11	3.64 .95	3.81 1.27	5.00 .00	
45 ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.29 .68	4.30 .74	4.46 .69	4.12 .80	1.00 .00	

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอธิตตามประจำมัธยมศึกษาศาสนา

ข้อ	รายการ	วุฒิมัธยมศึกษาสามัญ N = 93									
		ไม่จบประถม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ป.ตรี	S.D				
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D				
ด้านหลักสูตร											
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.35	.70	4.20	1.03	4.14	.80	4.31	.79	5.00	.00
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.29	.77	4.63	.66	4.60	.62	4.50	.63	5.00	.00
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษารื่องนั้น ๆ แล้ว	4.23	.90	4.10	.99	4.21	.91	3.93	1.12	1.00	.00
	รวม	4.20	.42	4.19	.42	4.06	.39	4.05	.39	4.09	.00
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.35	.93	4.33	.75	4.14	.89	3.93	.68	5.00	.00
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.64	.70	4.56	.62	4.32	.66	4.56	.62	5.00	.00
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.58	.71	4.40	.56	4.50	.63	4.68	.47	5.00	.00
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.29	.77	4.65	.48	4.32	.90	3.93	1.18	5.00	.00
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.11	1.11	4.16	.98	4.21	.83	3.68	.79	5.00	.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสระตามวัตถุประสงค์จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93

ข้อ	รายการ	ไม่จับประเด็น		ประเด็นศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.52	.51	4.70	.53	4.46	.63	4.25	.77	5.00	.00
55	มีสื่อควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.47	.87	4.36	.88	4.21	.83	4.06	.99	5.00	.00
56	มีสื่อควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	3.41	1.12	3.43	.93	3.57	.92	3.68	.79	3.00	.00
57	มีสื่อควรมีเครื่องเล่น วิดีโอ เป็นอย่างน้อย	3.17	1.42	3.26	1.01	3.53	1.13	3.43	1.09	5.00	.00
58	มีสื่อควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.58	1.54	2.56	1.22	2.92	1.27	2.81	1.10	3.00	.00
59	มีสื่อควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.35	1.41	3.76	1.19	3.67	1.12	3.87	1.20	3.00	.00
60	มีสื่อควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.64	1.32	3.41	1.21	3.60	1.22	3.56	1.09	5.00	.00
61	มีสื่อควรมีเทพาคาเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.88	.99	3.43	1.47	3.60	1.06	3.56	1.31	3.00	.00
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.82	.39	4.70	.53	4.67	.47	4.37	1.08	5.00	.00
63	มีสื่อควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.82	.39	5.43	.57	4.46	.63	4.37	.71	5.00	.00
รวม		4.05	.61	4.03	1.00	4.02	.52	3.92	.98	4.47	.00

ด้านวิสัยทัศน์

64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.64	.60	4.63	.55	4.42	.57	4.50	.73	5.00	.00
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.41	.79	4.10	.75	4.25	.79	4.43	.72	3.00	.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

ข้อ	รายการ	ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93											
ด้านวิธีสอน											
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.47	.71	4.56	.56	4.46	.63	4.18	1.04	5.00	.00
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.23	.75	4.06	.86	4.10	.73	4.25	.68	4.00	.00
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.41	.79	4.26	.98	4.39	.83	4.37	.80	5.00	.00
69	การบรรยายเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.35	.78	4.40	.67	4.32	.61	4.37	.71	4.00	.00
70	การซักถามเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.47	.79	4.43	.81	3.96	.88	4.56	.72	5.00	.00
71	การสาธิตเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.17	.95	4.26	.86	4.14	.93	4.25	.68	3.00	.00
72	การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.82	1.18	3.86	.77	3.50	.92	3.62	.88	1.00	.00
73	การศึกษาเป็นกลุ่มเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.29	.84	3.90	.95	3.85	.97	4.37	.71	1.00	.00
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.35	.78	4.20	.88	3.85	1.00	4.12	.88	3.00	.00
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.41	.71	4.16	.83	4.10	.83	4.31	.79	5.00	.00
รวม		4.34	.46	4.24	.39	4.12	.45	4.28	.32	3.67	.00
ด้านการวัดการประเมินผล											
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.47	.79	4.46	.62	4.35	.67	4.31	.70	5.00	.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามประเมินผลตามวุฒิการศึกษาสามัญ

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93									
		ไม่จบ X̄	S.D	ประถมศึกษา X̄	S.D	มัธยมศึกษา X̄	S.D	ปริญญาตรี X̄	S.D	สูงกว่า ป.ตรี X̄	S.D
ด้านการวัดการประเมินผล											
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.35	.78	4.36	.71	4.25	.70	4.31	.70	5.00	.00
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.29	.77	4.46	.62	4.57	.74	4.62	.50	5.00	.00
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.29	.77	4.06	.82	4.17	.66	4.50	.51	5.00	.00
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.05	.96	4.13	1.13	4.10	.83	4.12	.71	5.00	.00
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.52	.87	4.03	.96	4.25	.81	4.00	1.15	5.00	.00
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.47	.62	4.26	.73	4.07	.76	4.00	1.06	1.00	.00
83	การเรียนการสอนติดตามศึกษาในมัลติมีเดียไม่ควรมีการสอบ	3.05	1.34	3.06	1.11	3.00	1.27	2.50	1.21	1.00	.00
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.47	.62	4.56	.62	4.53	.63	4.18	.91	5.00	.00
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการ ติดตามประเมินผลทุกครั้ง	4.00	.79	3.33	.92	3.60	.83	3.56	.89	1.00	.00
รวม		4.17	.52	4.03	.49	4.08	.44	4.01	.47	3.67	.00
รวมทั้งสิ้น		4.01	.33	4.02	.24	3.96	.30	4.03	.26	3.89	.00

จากตารางที่ 9 พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่ไม่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.33$) รองลงมาคือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=4.20$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เวลาที่เรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=4.88$) รองลงมาคือ ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่มาก ($\bar{X}=4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=1.88$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.49$) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X}=3.37$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน ($\bar{X}=4.87$) รองลงมาคือ เวลาที่เรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=4.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.00$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.11$) รองลงมาคือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=4.11$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.71$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอนที่มีความเหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ($\bar{X}=2.35$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลาม

ประจำมีสวิตช์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.30$) รองลงมาคือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.28$) คณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย ($\bar{X}=4.93$) รองลงมาคือ เวลาเรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=4.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.31$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมีสวิตช์จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.47$) รองลงมาคือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=3.67$) คณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X}=3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=5.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน ($\bar{X}=1.00$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมีสวิตช์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาศาสนา

ชื่อ	วิทยากร		นุเคราะห์		ษานะวีร์		ปริญญาตรี		ปอเนาะแบบเก่า		
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
ด้านผู้เรียน											
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	3.50	.70	4.00	1.19	4.40	1.07	4.30	.75	4.56	.84
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.00	.00	3.72	.73	3.96	.96	3.69	.94	4.0	.82

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการการอุดมศึกษาประจำสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น N = 93												
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	ม.ศ.ว.ศ.ต.ย.	\bar{X}	S.D	ช.น.ว.ว.ย.	\bar{X}	S.D	ป.ร.ย.ย.ว.ศ.ร.	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน														
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.00	1.41	2.30	.92	2.23	1.04	2.46	1.12	2.43	1.16			
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.00	2.82	3.45	1.06	3.63	.99	3.53	1.39	3.17	.93			
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.00	1.41	4.48	.77	4.43	.67	4.69	.63	4.26	.91			
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.00	.00	3.64	.95	3.66	1.18	3.46	1.33	3.56	1.12			
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	3.50	.70	4.12	.78	4.06	.98	4.30	.85	4.21	.95			
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	3.00	.00	2.76	.87	2.60	1.07	3.00	.70	2.82	1.11			
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	3.50	2.12	2.88	1.20	2.93	1.28	2.76	1.23	2.26	1.21			
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.50	.70	2.84	1.14	3.03	1.09	3.46	.66	2.52	1.03			
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.50	.70	3.72	.93	4.10	.92	4.15	.89	3.73	.91			
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.00	1.41	4.32	.74	3.93	1.08	4.07	.95	4.60	.72			
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	3.50	2.12	1.92	1.03	2.36	1.12	2.53	1.39	1.95	.97			
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	4.00	1.41	3.56	1.00	3.33	1.21	3.00	1.29	2.56	1.27			
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.50	.70	4.52	.82	4.60	.67	4.76	.83	4.95	.20			
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา	3.00	.00	3.24	1.05	2.68	.92	3.23	.59	3.21	1.12			

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอธิการบดีของคณะกรรมาธิการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประจำปี 2561

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษามัธยมศึกษา						S.D	X̄	S.D	X̄	S.D	X̄	S.D
		อับดีดาลัย	มุดะวัตติฎิ	ษณะวีย์	ปริญญาศรี	ปอนะเบบเก่า								
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	3.50	.70	3.88	.97	3.82	1.00	4.38	.76	4.00	1.00	4.00	1.00	
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	3.50	.70	4.24	.92	4.13	.83	4.53	.77	4.21	.85	4.21	.85	
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	3.50	.70	4.20	1.04	4.62	.67	4.69	.75	4.47	.89	4.47	.89	
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอนะเบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.50	.70	3.08	1.15	3.24	1.12	3.53	.96	3.56	1.30	3.56	1.30	
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับ มาเป็นภาษาไทยหรือภาษาไทยได้	4.00	1.41	3.36	1.11	3.48	1.35	3.76	1.01	3.82	1.02	3.82	1.02	
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.50	.70	4.68	.47	4.58	.50	4.53	.66	4.60	.49	4.60	.49	
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับผู้สอน	4.50	.70	4.52	.58	4.37	.62	4.38	.86	4.34	.88	4.34	.88	
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมในการเลือก และตัดตั้นใจเลือกผู้สอน	3.50	.70	4.48	.65	3.89	.90	4.38	.76	4.04	1.02	4.04	1.02	
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	2.50	2.12	4.60	.57	4.62	.62	4.69	.48	4.26	.81	4.26	.81	
	รวม	3.57	.23	3.83	.48	3.81	.40	3.93	.26	3.74	.44	3.74	.44	

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามประจำสัปดาห์ตามวุฒิการศึกษาตาม

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93									
		อึดใจ	มดะวัตสิถิ	ษานะวีย์	ปริญญาตรี	ปอนะแบบเก่า					
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านหลักสูตร											
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตราส่วนและอัตราส่วนที่ถูกต้อง	4.50	.70	4.48	.96	4.96	.18	5.00	.00	4.73	.54
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย	4.50	.70	4.48	.71	4.17	.75	4.15	1.34	4.26	.96
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	5.00	.00	4.40	.76	3.93	.92	4.61	.65	4.30	.76
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการติดตามประจำสัปดาห์	4.50	.70	3.52	.96	3.44	.73	3.69	1.18	3.73	.81
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.00	.00	3.60	1.08	3.31	1.13	3.76	.83	3.82	1.15
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	4.50	.70	3.80	1.00	3.72	1.03	3.61	1.04	4.00	.85
44	ช่วงเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	4.50	.70	4.16	.85	3.82	1.05	4.00	1.22	3.56	1.12
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	2.50	2.12	4.48	.65	4.41	.68	4.23	.83	4.08	.79
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	5.00	.00	4.36	.95	4.13	.87	4.46	.66	4.04	.82

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามวุฒิการศึกษาสถาน

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93									
		อับติดาอีย์ \bar{X}	S.D	มุตะวัสตีฎ \bar{X}	S.D	ฆานะวีย \bar{X}	S.D	ปริญญาตรี \bar{X}	S.D	ปอเนาะแบบเก่า \bar{X}	S.D
ด้านหลักสูตร											
47	ควรรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.00	1.41	4.64	.48	4.68	.60	4.61	.65	4.26	.81
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่าน การศึกษาเรื่องนั้น ๆ แล้ว	2.00	1.41	4.32	.85	4.13	.95	4.23	1.23	3.91	.94
รวม											
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.50	.70	4.36	.70	4.20	.81	4.23	.72	4.04	1.02
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.50	.70	4.60	.57	4.48	.57	4.53	.77	4.43	.78
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.50	.70	4.56	.58	4.44	.63	4.84	.37	4.39	.65
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.50	.70	4.36	.75	4.46	.83	4.07	1.25	4.39	.72
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.50	.70	4.48	.65	3.96	1.08	4.00	.91	3.86	.96
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.50	.70	4.60	.50	4.51	.63	4.46	.87	4.47	.59
55	มัลติมีเดียมีเรื่องบันเทิงเริงใจเป็นอย่างน้อย	4.50	.70	4.28	.73	4.31	.89	4.07	1.18	4.39	.89
56	มัลติมีเดียมีเรื่องชวนสับสนหรือเป็นอันตราย	3.50	.70	3.72	.93	3.51	.98	3.61	.96	3.21	.85

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จําแนกตามวุฒิการศึกษาศึกษา

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93									
		อับดุลอาซีซ \bar{X}	S.D	นุศะวัตติฎ \bar{X}	S.D	ษานะวีซ \bar{X}	S.D	ปริญญาศรี \bar{X}	S.D	ปอนะยะแบบเก่า \bar{X}	S.D
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
57	มัสยิดควรมีเครื่องเล่น วิทยุไอ เป็นอย่างน้อย	4.00	1.41	3.36	1.15	3.55	.90	3.69	1.18	2.95	1.33
58	มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	3.50	.70	3.28	1.30	2.51	1.15	2.92	1.25	2.21	1.20
59	มัสยิดควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.00	.00	3.76	1.30	4.06	.99	3.69	1.25	3.13	1.21
60	มัสยิดควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	4.00	1.41	3.48	1.26	3.67	1.21	3.84	1.21	3.30	1.14
61	มัสยิดควรมีเทพคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.50	.70	3.72	1.13	3.72	1.22	3.84	1.34	3.13	1.29
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.50	.70	4.68	.47	4.79	.41	4.30	1.18	4.69	.55
63	มัสยิดควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่นๆเพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.50	.70	4.68	.47	4.51	.68	4.30	.75	4.56	.50
รวม		4.13	.47	4.23	.63	4.23	1.02	4.29	.96	3.81	.45
ด้านวิธีสอน											
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.50	.70	4.60	.57	4.65	.48	4.46	.77	4.43	.66
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.50	.70	4.36	.70	4.00	.84	4.61	.65	4.30	.76
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.00	1.41	4.52	.65	4.58	.50	4.23	1.16	4.39	.65
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.00	.00	3.96	.84	4.34	.76	4.15	.68	4.08	.73
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.00	1.41	4.32	.98	4.41	.78	4.61	.65	4.21	.90

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จําแนกตามวุฒิการศึกษาศาสนา

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสามัญ N = 93									
		อึดใจ	มุตะวัสตี	ษานวีย	ปริญญาตรี	ปอนะแบบเกา					
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D				
ด้านวิธสอน											
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.00	.00	4.32	.56	4.55	.63	4.30	.85	4.21	.73
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.50	.70	4.32	.69	4.34	.76	4.69	.63	4.08	1.12
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.50	.70	4.16	.85	4.27	.84	4.53	.66	4.00	1.00
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	2.50	2.12	3.72	.89	3.62	.86	3.76	1.09	3.73	1.00
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	2.50	2.12	3.96	.93	3.86	.95	4.53	.66	4.08	.94
74	การสัมมนา เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.50	.70	4.12	.78	4.00	1.06	4.15	1.06	4.21	.79
75	วิธีสอนการถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.50	.70	4.44	.71	3.93	.84	4.23	.92	4.34	.71
รวม		3.75	.11	4.23	.42	4.37	.96	4.35	.40	4.31	.78
ด้านการวัดการประเมินผล											
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.50	.70	4.36	.75	4.41	.56	4.46	.77	4.43	.72
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.50	.70	4.36	.70	4.31	.71	4.38	.65	4.26	.81

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการอิสระการอุดมศึกษา

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษามัธยม						N = 93			
		อภิศติศาสตร์	มศว	มหาวิทยาลัย	ปริญญาตรี	ปอเนาะแบบเก่า	S.D				
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.50	.70	4.56	.58	4.58	.68	4.76	.43	4.17	.77
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.50	.70	4.12	.78	4.20	.67	4.76	.43	4.04	.76
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลายๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.11	.93	4.50	.70	4.28	.84	4.03	.94	4.53	.66
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	5.00	.00	4.33	.96	4.24	.78	4.00	1.29	4.04	.92
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	2.50	2.12	4.45	.65	4.17	.75	3.84	1.14	4.17	.71
83	การเรียนการสอนอิสระการศึกษาน่าสนใจไม่ควรมีการสอบ	1.50	.70	2.80	1.19	3.13	1.05	2.76	1.48	3.00	1.34
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.50	.70	4.48	.71	4.55	.63	4.38	.86	4.4	.66
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสระการศึกษามัธยม	2.00	1.41	3.88	.92	3.44	.78	3.76	.92	3.34	.88
รวม		3.80	4.12	4.20	.47	4.34	1.01	4.16	.51	3.96	.41
รวมทั้งสิ้น		3.82	.10	4.10	.31	4.13	.65	4.14	.24	3.97	.31

จากตารางที่ 10 พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับอุดมศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.13$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.00$) กรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ การแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งที่สอบหรือการประเมิน ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาคือ วิธีสอนหรือระเบียบนโยบายขั้นตอนตามความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.50$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ ($\bar{X}=1.50$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับมศตวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.38$) รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.23$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เวลามาเรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=4.84$) รองลงมาคือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย ($\bar{X}=4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=1.92$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับงานวิจัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.37$) รองลงมาคือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=4.34$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=4.96$) รองลงมาคือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นผู้สอนหญิง ($\bar{X}=4.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นผู้สอนหญิง ($\bar{X}=2.23$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการ

อิสลามประจำมัสยิดค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.36$) รองลงมาคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.29$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ เวลาที่เรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาคือ ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน ($\bar{X}=4.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=2.46$)

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่เคยเรียน โรงเรียนปอเนาะแบบเก่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.31$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.18$) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เวลาที่เรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=4.86$) รองลงมาคือ เนื้อหาและวัสดุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮัสนันนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.73$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=1.95$)

มหาวิทยาลัย
อิสลาม
มาดया

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา

ในตารางต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล จำแนกตามอายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษา

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 154					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้เรียน							
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	3.80	1.47	4.14	1.22	4.03	.92
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.49	1.16	3.47	1.05	3.57	.83
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	2.83	1.38	2.56	1.22	2.78	1.03
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.80	1.31	3.47	1.47	4.00	1.24
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.32	.95	4.10	.85	4.25	.88
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีชั่วโมงสละมาเรียนด้วย	3.46	1.25	3.32	1.34	3.03	1.47
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	3.91	1.13	4.10	.97	4.07	1.01
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัธยมศึกษา อัตราที่เหมาะสม	3.80	1.14	3.78	1.06	3.60	1.03
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการ ศาสนาอิสลาม	4.77	.53	4.70	.56	4.71	.46
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.52	.89	4.60	.89	4.64	.62
	รวม	3.87	.50	3.82	.51	3.87	.37
ด้านผู้สอน							
11	ควรเป็นผู้บังคับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น	4.40	.83	4.18	.92	4.17	1.12
12	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควร เป็นเพศชาย	4.30	.83	4.30	.71	4.25	.96

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 154					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน							
13	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	3.47	1.10	3.65	1.00	3.46	.092
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	2.63	.68	4.69	.57	4.42	1.06
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.53	.96	2.58	1.10	2.57	.87
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	2.97	1.28	3.10	1.06	3.07	1.08
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.54	.85	4.47	.93	4.39	.78
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.90	1.05	3.41	1.01	3.71	.93
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	3.97	.97	4.12	.86	3.85	.93
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.92	1.09	2.83	1.21	2.82	1.09
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	3.19	1.27	2.80	1.20	2.92	1.18
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	3.02	1.15	2.56	1.08	2.85	.97
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.83	1.02	3.45	.85	3.85	.84
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.08	1.13	4.18	.90	3.96	1.23
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.70	1.34	2.23	1.45	2.60	1.31
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.11	1.30	3.01	1.31	3.14	1.04
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีและไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.60	.80	4.61	.62	4.71	.59

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 154					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน							
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับนานาชาติ	3.36	1.26	3.38	1.04	3.42	1.06
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	3.81	1.05	3.85	.67	3.92	.85
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	3.91	1.15	4.16	.89	4.14	1.07
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.11	1.10	4.25	.92	4.14	1.07
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.69	1.15	3.63	1.02	3.75	.92
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปล จากภาษาอาหรับมาเป็นภาษามลายูหรือภาษาไทยได้	3.76	1.16	3.49	1.16	3.60	.99
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.50	.71	4.38	.65	4.60	.62
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับ ผู้สอน	4.19	.83	4.29	.76	4.35	.67
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมในการเลือก และตัดสินใจเลือกผู้สอน	3.97	.90	4.21	.85	4.14	1.00
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.38	.79	4.32	.86	4.50	.79
	รวม	3.77	.34	3.71	.28	3.75	.27
ด้านหลักสูตร							
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและ อัสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง	4.87	.37	4.74	.67	4.71	.53
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพ สังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิม ในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ	4.15	1.10	4.12	1.20	4.42	.79
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐาน ของผู้เรียน	4.16	.87	4.30	.83	4.07	.97
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.84	1.05	4.03	.76	4.07	.85

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 154					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านหลักสูตร							
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.70	.99	3.43	1.04	3.57	1.10
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.80	1.02	3.43	1.16	4.00	.98
44	วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียนและผู้สอน	3.60	1.20	3.47	.99	3.89	1.13
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.21	.86	4.23	.71	4.39	.73
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.23	.80	3.87	1.13	4.35	.78
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.43	.71	4.38	.68	4.35	.67
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษารื่องนั้นๆ แล้ว	3.95	1.06	4.03	1.05	3.82	1.09
	รวม	4.09	.44	4.00	.46	4.15	.38
ด้านสื่อการเรียนการสอน							
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.01	.96	4.20	.91	3.75	.96
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.45	.60	4.56	.56	4.35	.62
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.42	.64	4.27	.75	4.42	.69
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.22	.86	4.23	.81	4.39	.78
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.18	.85	4.20	.75	3.89	.87
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.47	.75	4.40	.62	4.35	.67
55	มัลติมีเดียมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.05	1.04	4.14	.86	4.25	.84
56	มัลติมีเดียมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	3.42	1.14	3.56	.95	3.25	.84
57	มัลติมีเดียมีเครื่องเล่น วีดีโอ เป็นอย่างน้อย	3.15	1.26	2.94	1.20	3.14	1.26
58	มัลติมีเดียมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.73	1.31	2.29	1.30	2.53	1.20
59	มัลติมีเดียมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.67	1.27	3.45	1.35	3.42	1.10

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 154					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านสื่อการเรียนการสอน							
60	มัธยมศึกษาที่มีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.35	1.25	3.27	1.36	3.21	1.16
61	มัธยมศึกษาที่มีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.47	1.37	3.40	1.18	3.71	1.08
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.46	.80	4.25	.88	4.39	.68
63	มัธยมศึกษาบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.30	.85	4.27	.70	4.35	.73
	รวม	3.89	.57	3.83	.51	3.83	.49
ด้านวิธีสอน							
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.46	.75	4.34	.84	4.39	.56
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.04	.83	3.96	.94	4.10	.91
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.33	.73	4.21	1.03	4.35	.73
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	3.97	.98	3.80	.64	4.00	.94
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.09	.94	4.07	.83	4.03	.92
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.15	.78	4.07	.10	4.00	.81
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.16	.79	4.20	.75	4.25	.75
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.01	.96	4.16	.85	4.03	.79
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.52	1.09	3.78	.87	3.78	1.06
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.00	.79	3.94	.75	4.14	.89

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ข้อ	รายการ	อายุ N = 154					
		น้อยกว่า 40		41-60		มากกว่า 60	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิธีสอน							
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.76	.97	3.85	.86	3.96	.88
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.16	.86	4.14	.77	4.28	.89
	รวม	4.05	.44	4.04	.39	4.11	.45
ด้านการวัดการประเมินผล							
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.07	1.07	4.23	.79	4.25	.79
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.11	.88	4.14	.80	4.07	.76
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.05	.95	4.18	.86	4.07	.85
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.14	.89	3.96	.88	4.07	.71
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.23	.90	3.85	.97	4.10	.91
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.21	.89	4.25	.82	4.03	.69
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.04	.96	4.00	.94	4.28	.76
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ	2.83	1.39	2.67	1.27	3.17	1.38
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.29	.70	4.10	.89	4.10	.91
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.64	1.09	3.47	1.23	3.57	1.03
	รวม	3.95	.58	3.85	.54	3.94	.54
	รวมทั้งหมด	3.91	.32	3.85	.26	3.91	.30

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่มีอายุตั้งแต่ 15-40 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.09$) ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=2.53$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.04$) ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้าน ผู้สอน ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย ($\bar{X}=2.29$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.15$) ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย ($\bar{X}=4.71$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย ($\bar{X}=2.53$)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำมัธยมศึกษาแห่งแรกตามอาชีพ

อาชีพ N = 156

ข้อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้เรียน											
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.09	1.29	3.00	.00	3.57	.98	3.60	1.67	3.43	1.14
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.52	1.00	3.00	.00	3.57	.98	3.60	1.67	3.43	1.14
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	2.84	1.21	3.00	.00	2.69	1.31	2.40	1.67	2.63	1.30
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.80	1.32	3.00	.00	3.65	1.49	4.40	1.34	3.61	1.38
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.12	.96	2.00	.00	4.53	.76	4.40	.89	4.24	.85
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีไข่มุสลิมมาเรียนด้วย	3.16	1.39	4.00	.00	3.15	1.46	4.60	.89	3.49	1.16
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.18	.95	3.00	.00	4.11	.81	3.60	1.51	3.82	1.19
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัธยมศึกษาอัตราที่เหมาะสม	3.86	.93	5.00	.00	4.03	.91	4.40	.89	3.43	1.26
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม	4.63	.60	5.00	.00	4.88	.32	5.00	.00	4.77	.53
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.70	.72	3.00	.00	4.80	.49	5.00	.00	4.29	1.03
รวม		3.89	.49	3.50	.00	3.97	.45	4.12	.48	3.74	.47
ด้านผู้สอน											
11	ควรเป็นผู้นำมัธยมศึกษาอิสลามเท่านั้น	4.43	.80	5.00	.00	4.30	.97	4.60	.89	4.07	1.01

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำมัธยมศึกษาตามอาชีพ

อาชีพ N = 156

ชื่อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน											
12	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.29	.65	5.00	.00	4.42	.75	4.60	.89	4.21	.99
13	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	3.52	1.06	5.00	.00	3.61	1.02	3.20	1.48	3.52	.98
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.64	.71	3.00	.00	4.73	.72	4.40	.89	4.57	.73
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.56	1.03	3.00	.00	2.57	.94	2.20	1.09	2.56	1.00
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.00	1.11	5.00	.00	3.07	1.01	2.60	1.67	3.07	1.25
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.60	.74	3.00	.00	4.65	.68	4.00	1.73	4.36	.95
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.56	.99	4.00	.00	3.84	1.08	4.00	1.00	3.73	1.07
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	4.07	.88	3.00	.00	4.03	.87	3.60	1.67	3.96	.92
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.96	1.11	2.00	.00	2.76	1.17	3.20	1.48	2.80	1.12
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	2.76	1.04	4.00	.00	3.11	1.30	3.40	1.14	3.17	1.40
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามได้อย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.89	.98	4.00	.00	2.73	1.18	3.20	.44	2.75	1.25
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามได้อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.76	.84	4.00	.00	3.76	.90	4.00	1.00	3.56	1.08
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามได้อย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.12	1.00	3.00	.00	4.30	.88	3.80	1.78	4.01	1.15
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.44	1.33	3.00	.00	2.23	1.30	3.20	1.48	2.66	1.48

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำมัธยมศึกษาแนกตามอาชีพ

อาชีพ N = 156

ชื่อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านผู้สอน											
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.18	1.19	5.00	.00	3.11	1.24	3.20	2.04	2.19	1.25
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.70	.63	2.00	.00	4.57	.64	4.20	.83	4.64	.71
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับขานะวีฮ์	3.46	1.01	3.00	.00	3.38	1.26	2.20	1.78	3.40	1.16
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	3.86	.78	3.00	.00	3.80	.98	3.60	1.67	3.89	.91
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.15	.97	3.00	.00	4.03	.95	4.00	1.73	3.94	1.14
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.23	1.02	4.00	.00	4.23	.81	4.80	.44	4.01	1.15
32	ผู้สอนเคยเรียน โรงเรียนปอนะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.75	1.00	3.00	.00	3.88	1.24	3.40	1.51	3.54	1.01
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับ มาเป็นภาษามลายูหรือภาษาไทยได้	3.69	1.05	4.00	.00	3.53	1.20	4.00	1.73	3.57	1.16
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.49	.64	3.00	.00	4.34	.68	5.00	.00	4.50	.71
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอน	4.36	.69	5.00	.00	4.19	.74	5.00	.00	4.08	.87
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมในการเลือก และตัดเงินใจเลือกผู้สอน	4.30	.70	4.00	.00	3.96	.99	4.80	.44	3.84	1.03

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำสัปดาห์แยกตามอาชีพ

อาชีพ N = 156

ข้อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านหลักสูตร											
44	ช่วงเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	3.66	1.03	5.00	.00	3.69	1.04	4.60	.89	3.40	1.22
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.30	.70	3.00	.00	4.57	.57	4.60	.54	4.03	.90
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.03	1.10	5.00	.00	4.34	.74	4.60	.54	4.08	.85
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.38	.62	5.00	.00	4.34	.79	4.80	.44	4.40	.72
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่าน การศึกษาเรื่องนั้นๆ แล้ว	3.93	1.08	4.00	.00	4.07	1.09	3.00	.70	4.01	1.02
รวม		4.09	.41	4.36	.00	4.14	.44	4.21	.38	4.00	.48
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.00	1.04	3.00	.00	4.07	1.01	4.20	.83	4.05	.83
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.52	.53	5.00	.00	4.53	.64	5.00	.00	4.33	.63
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.47	.64	5.00	.00	4.38	.69	4.80	.44	4.19	.74

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำมัธยมศึกษาตามอาชีพ

อาชีพ N = 156

ข้อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านสื่อการเรียนการสอน											
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.32	.77	4.00	.00	4.03	1.11	5.00	.00	4.22	.75
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.04	.89	5.00	.00	4.42	.70	5.00	.00	4.01	.76
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.44	.63	5.00	.00	4.34	.68	5.00	.00	4.38	.77
55	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.24	.93	3.00	.00	4.00	1.05	5.00	.00	3.98	.89
56	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องฉายมัลติมีเดียเป็นอย่างน้อย	3.47	1.04	3.00	.00	3.57	.90	4.40	1.34	3.26	1.00
57	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องเล่น วิดีโอ เป็นอย่างน้อย	2.95	1.19	3.00	.00	3.03	1.31	4.60	.89	3.10	1.23
58	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.29	1.29	3.00	.00	2.57	1.30	3.20	1.48	2.73	1.27
59	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.30	1.37	3.00	.00	3.73	1.21	4.60	.89	3.66	1.15
60	มัธยมศึกษาควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.21	1.32	3.00	.00	3.38	1.44	4.40	.89	3.26	1.14
61	มัธยมศึกษาควรมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.49	1.25	3.00	.00	3.42	1.13	5.00	.00	3.40	1.30
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.30	.82	5.00	.00	4.19	.84	5.00	.00	4.47	.80
63	มัธยมศึกษาควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่นๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.24	.86	3.00	.00	4.42	.75	4.80	.44	4.29	.68
รวม		3.82	.53	3.73	.00	3.87	.56	4.66	.30	3.82	.50

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำมัธยมศึกษาตามอำเภอ

อาชีพ N = 156

ข้อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิธีสอน											
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.36	.82	5.00	.00	4.38	.80	5.00	.00	4.40	.67
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.04	.92	5.00	.00	3.92	1.05	4.80	.44	3.96	.75
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.27	.91	4.00	.00	4.34	.93	5.00	.00	4.24	.76
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	3.92	.73	3.00	.00	4.03	.72	4.40	.89	3.82	1.05
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.13	.82	2.00	.00	3.88	.95	4.40	.89	4.10	.91
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.01	1.09	5.00	.00	4.19	.80	4.60	.54	4.08	.73
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.24	.79	4.00	.00	4.23	.71	4.80	.44	4.07	.77
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.20	.75	5.00	.00	4.19	.93	4.00	.89	3.82	.98
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.69	.90	4.00	.00	3.92	.97	3.40	1.51	3.52	1.11
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.03	.80	3.00	.00	4.07	.74	4.60	.54	3.91	.80
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.83	.91	5.00	.00	4.15	.92	4.40	.89	3.61	.88
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์และความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.16	.83	4.00	.00	4.30	.88	4.60	.89	4.10	.81
รวม		4.07	.42	4.08	.00	4.13	.46	4.53	.26	3.97	.40

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนประจำสัปดาห์ตามความอาชีพ

อาชีพ N = 156

ข้อ	รายการ	การเกษตร		ประมง		ค้าขาย		รับราชการ		นักศึกษา	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านการวัดการประเมินผล											
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.30	.74	4.00	.00	4.19	.93	4.60	.89	3.94	1.09
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.21	.67	5.00	.00	4.15	.78	4.80	.44	3.91	.98
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากรเรียนจบ เนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.27	.71	5.00	.00	3.96	.95	5.00	.00	3.87	1.01
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	3.92	.83	5.00	.00	4.26	.66	5.00	.00	4.03	.94
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	3.93	.86	5.00	.00	4.30	.92	4.60	.54	4.07	1.03
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.27	.76	4.00	.00	4.11	.95	5.00	.00	4.07	.86
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.12	.81	4.00	.00	4.23	.95	4.80	.44	3.87	1.01
83	การเรียนการสอนยึดตามศึกษาในมัลติมีเดียไม่ควรมีการสอบ	2.86	1.27	1.00	.00	3.15	1.66	1.60	1.34	2.80	1.24
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.15	.85	5.00	.00	4.15	.96	5.00	.00	4.17	.71
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการประจำสัปดาห์ทุกครั้ง	3.63	1.18	4.00	.00	3.84	.88	3.40	1.14	3.38	1.17
รวม		3.93	.58	4.22	.00	4.02	.49	4.35	.19	3.80	.57
รวมทั้งสิ้น		3.91	.25	3.87	.00	3.94	.33	4.22	.11	3.81	.32

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีอาชีพการเกษตร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.09$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อหลัก พบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์การสอนและอัสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ มัสยิดควรมีเครื่องนุ่งห่มอย่างน้อย ($\bar{X}=2.29$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่มีอาชีพการประมง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.36$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X}=3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์การสอนและอัสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X}=5.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอน ($\bar{X}=1.00$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.14$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เวลาเรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม ($\bar{X}=4.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.23$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.66$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น

สูงสุด คือ ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน ($\bar{X}=5.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ การเรียนการสอนอิสลามศึกษาไม่ควรมีการสอบ ($\bar{X}=1.60$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมศึกษาเป็นนักศึกษาในระบบโรงเรียนที่มีความสนใจมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัธยมศึกษาวัดปิตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.00$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เวลาที่เรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม ($\bar{X}=4.77$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว ($\bar{X}=2.19$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้จัก		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้เรียน													
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.37	.91	3.84	1.24	4.32	1.01	3.90	1.26	3.50	1.79	3.00	2.82
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.87	.64	3.48	1.08	3.46	.93	3.61	.97	3.09	1.50	4.50	.70
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	2.62	1.40	2.88	1.05	2.72	1.35	2.83	1.14	2.50	1.56	1.00	.00
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.75	1.58	3.64	1.18	3.79	1.44	3.66	1.33	4.00	1.41	1.50	.70
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.12	.64	4.28	.89	4.30	.91	4.09	.99	4.36	.78	5.00	.00
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีวุฒิสมมาเรียนด้วย	3.62	1.59	2.96	1.36	3.25	1.36	3.27	1.30	3.95	.99	3.50	2.12
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.00	.75	4.36	.75	3.88	1.05	3.98	1.17	3.90	1.15	4.50	.70
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัคคุเทศน์อัตราที่เหมาะสม	3.62	1.68	3.88	.92	3.81	.93	3.81	1.08	3.45	1.37	3.50	.70
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม	4.87	.35	4.56	.58	4.88	.32	4.70	.60	4.68	.64	5.00	.00
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.75	.70	4.64	.56	4.67	.77	4.42	.98	4.54	.96	5.00	.00
		3.96	.51	3.85	.43	3.91	.45	3.83	.50	3.80	.55	3.65	.63
ด้านผู้สอน													
11	ควรเป็นผู้นำคือศาสนาอิสลามเท่านั้น	4.62	.74	4.04	1.20	4.37	.87	4.16	.86	4.50	.85	5.00	.00

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน													
12	ในกรณีที่คุณเรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควร	4.62	.74	4.00	.95	4.48	.63	4.20	.87	4.31	.77	5.00	.00
	เป็นเพศชาย												
13	ในกรณีที่คุณเรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควร	3.87	1.35	3.68	.94	3.62	1.11	3.46	.94	3.22	1.06	4.00	1.41
	เป็นเพศหญิง												
14	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.62	.74	4.36	1.07	4.83	.48	4.57	.71	4.54	.67	5.00	.00
15	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็น												
	เพศหญิง	2.12	1.24	2.88	1.09	2.46	.98	2.55	1.02	2.54	.73	2.50	.70
16	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็น												
	เพศชาย	3.00	1.30	2.96	1.05	3.16	1.17	3.05	1.26	2.81	1.09	3.50	.70
17	ในกรณีที่คุณเรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็น												
	เพศหญิง	4.50	.75	4.40	.95	4.58	.73	4.48	.94	4.45	.96	4.50	.70
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.87	.83	3.88	.88	3.48	1.05	3.77	1.12	3.59	1.00	4.00	1.41
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	3.50	1.30	3.92	.90	4.09	.86	4.03	.86	3.95	1.04	5.00	.00
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.62	.51	2.80	1.04	2.97	1.18	2.72	1.17	3.22	1.23	3.00	.00

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน													
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	3.00	1.06	2.80	1.04	2.72	1.29	3.16	1.24	3.50	1.26	2.00	1.41
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.62	1.18	3.00	1.04	2.58	1.13	2.85	1.08	3.22	1.10	2.00	1.41
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	4.12	.83	3.80	.86	3.55	.88	3.74	1.01	3.72	.93	2.50	2.12
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.50	.75	3.92	1.11	4.30	1.03	4.20	1.03	3.50	1.10	4.00	1.41
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.12	1.35	2.84	1.40	2.20	1.30	2.35	1.26	3.18	1.59	4.00	1.41
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.62	1.18	3.04	1.05	3.11	1.29	3.12	1.27	2.77	1.30	3.00	2.82
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่ประพฤติเสื่อมเสีย	4.87	.35	4.76	.52	4.58	.76	4.68	.66	4.40	.90	4.00	.00
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับขณะวัย	3.62	1.30	3.56	.96	3.44	1.16	3.46	1.16	2.81	1.22	3.00	.00
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	4.37	.51	3.80	.81	3.72	.93	3.81	.87	4.00	1.06	4.50	.70
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.75	.46	4.00	1.11	3.95	1.15	4.03	.93	3.95	1.21	5.00	.00

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาตามัญญ

วุฒิการศึกษาตามัญญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน													
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิศตลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.50	.92	4.24	.87	4.11	1.13	4.09	1.03	4.18	1.09	5.00	.00
32	ผู้สอนเคยเรียน โรงเรียนปอนาเบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	4.00	.92	3.72	.89	3.76	1.21	3.83	.96	3.04	1.04	3.00	1.41
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับ มาเป็นภาษามลายูหรือภาษาไทยได้	3.25	1.75	3.80	.95	3.83	.99	3.70	1.10	3.00	1.27	4.00	.00
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.75	.46	4.64	.56	4.32	.68	4.46	.74	4.50	.67	5.00	.00
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับ ผู้สอน	4.62	.74	4.44	.58	4.27	.73	4.05	.85	4.36	.84	4.50	.70
36	คณะกรรมการอิศตลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมใน การเลือกและคัดเลือกผู้สอน	4.37	.91	4.08	1.03	4.27	.90	3.96	.75	3.90	1.10	4.50	.70
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.75	.46	4.44	.82	4.39	.95	4.27	.81	4.45	.59	4.00	1.41
รวม		3.89	.30	3.77	.25	3.75	.31	3.73	.36	3.69	.19	3.90	.23

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านหลักสูตร													
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตราอ่านและ												
	อัตราและเนื้อหาที่ถูกต้อง	5.00	.00	4.72	.54	4.79	.67	4.81	.43	4.77	.52	5.00	.00
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพ												
	สังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคม												
	มุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ	4.62	.74	4.20	1.04	4.18	1.02	4.12	1.15	4.27	1.20	3.50	2.12
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐาน												
	ของผู้เรียน	4.25	1.38	4.16	.80	4.23	.89	4.20	.78	4.13	1.03	4.50	.70
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็น												
	ชอบจาก คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	4.37	.74	3.92	.81	4.20	.77	3.92	.92	3.40	1.14	4.00	1.41
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ												
	และพฤหัสบดี	3.62	.74	3.68	1.06	3.41	1.02	3.81	.97	3.18	1.13	4.00	1.41
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์												
	44 วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของ	3.87	1.12	3.80	.95	3.81	1.02	3.61	1.23	3.63	1.00	3.00	.00
	ผู้เรียน และผู้สอน	3.87	.99	3.64	1.11	3.48	1.14	3.51	1.14	3.86	1.12	4.50	.70

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านหลักสูตร													
45	การจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.75	.46	4.36	.63	4.32	.71	4.09	.95	4.18	.66	4.50	.70
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.37	.91	4.12	1.01	4.09	.92	4.24	.86	3.81	1.13	4.50	.70
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.87	.35	4.24	.66	4.51	.59	4.33	.80	4.36	.65	4.50	.70
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษารื่องนั้น ๆ แล้ว	4.12	1.45	3.88	1.09	4.09	.97	4.09	.99	3.40	1.09	4.00	1.41
	รวม	4.34	.29	4.06	.40	4.10	.43	4.07	.44	3.91	.51	4.18	.38
ด้านสื่อการเรียนการสอน													
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.25	1.03	3.76	1.05	4.06	.96	3.96	.97	4.36	.65	4.00	1.41
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.87	.35	4.36	.56	4.58	.58	4.42	.60	4.40	.59	4.00	1.41
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	5.00	.00	4.36	.63	4.46	.70	4.33	.67	4.04	.78	4.50	.70
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.50	.92	4.36	.81	4.18	.87	4.16	.86	4.40	.66	4.50	.70

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านสื่อการเรียนการสอน													
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.50	.75	3.92	.81	4.23	.89	4.03	.82	4.27	.70	4.50	.70
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.75	.46	4.32	.62	4.51	.66	4.33	.75	4.45	.73	5.00	.00
55	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	5.00	.00	3.96	1.05	4.11	.90	4.00	.99	4.27	.82	4.50	.70
56	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	4.00	.92	3.20	.86	3.32	.99	3.31	1.11	4.00	.87	4.00	1.41
57	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องเล่น วิดีโอ เป็นอย่างน้อย	3.50	1.30	3.04	.97	2.90	1.30	2.92	1.21	3.59	1.33	4.00	1.41
58	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	3.00	1.60	2.48	1.04	2.13	1.20	2.64	1.36	2.95	1.39	2.50	.70
59	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.50	1.41	3.44	1.26	3.30	1.33	3.57	1.25	4.04	1.13	4.50	.70
60	มัธยมศึกษาควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.75	1.38	3.08	1.18	3.06	1.36	3.24	1.25	3.95	.95	3.50	2.12
61	มัธยมศึกษาควรมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.75	1.58	3.40	1.04	3.53	1.22	3.24	1.31	4.04	1.13	3.50	2.12
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียน												
	การสอนทุกคน	4.37	.74	4.32	.69	4.37	.78	4.38	.87	4.36	.95	5.00	.00
63	มัธยมศึกษาควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ												
	เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.00	1.51	4.32	.69	4.30	.74	4.35	.75	4.27	.70	4.50	.70
	รวม	4.18	.59	3.75	.49	3.80	.52	3.79	.52	4.09	.51	4.16	.98

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านวิธีสอน													
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.37	.91	4.44	.58	4.34	.89	4.48	.69	4.36	.72	4.00	1.41
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.37	.91	3.84	.89	4.13	.96	4.00	.77	3.90	.97	4.50	.70
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.50	.75	4.24	.66	4.16	1.08	4.31	.82	4.45	.59	5.00	.00
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.00	1.06	3.96	.84	3.95	.72	3.94	.97	3.63	.84	4.50	.70
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.37	.91	3.96	.84	4.00	.97	4.12	.93	4.13	.77	4.00	.00
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.50	.75	3.80	1.08	4.30	.86	4.09	.78	3.90	1.10	4.00	.00
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.75	.46	4.04	.67	4.32	.77	4.09	.83	4.09	.68	5.00	.00
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.75	.46	4.08	.86	4.09	.86	3.98	.94	4.09	.92	3.00	.00
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสม กับอิสลามศึกษา	4.25	.88	3.84	.94	3.60	1.02	3.55	1.12	3.59	.85	4.00	.00

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

วุฒิการศึกษาสามัญ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้หนังสือ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านวิธีสอน													
73	การศึกษเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.25	.88	4.08	.75	4.04	.89	3.79	.76	4.22	.61	4.50	.70
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.00	1.41	3.80	.76	3.95	1.02	3.72	.87	3.81	.79	4.00	1.41
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำ ไปใช้ของผู้เรียน	4.87	.35	4.12	.83	4.06	.88	4.22	.90	4.09	.61	4.50	.70
	รวม	4.41	.44	4.01	.41	4.08	.45	4.02	.41	4.02	.39	4.25	.35
ด้านการจัดการประเมินผล													
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียน การสอน	4.50	1.06	4.12	.92	4.23	.71	4.05	1.07	4.22	.92	4.00	1.41
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนใน ระหว่างเรียน	4.37	.74	4.12	.60	4.18	.76	3.98	1.01	4.22	.68	4.00	1.41
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลัง จากเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.00	1.19	4.24	.66	4.11	.82	4.03	1.04	4.18	.73	3.50	2.12

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ว่าปฏิบัติตามพฤติกรรมการศึกษามีอยู่

พฤติกรรมการศึกษามีอยู่ N = 156

ข้อ	รายการ	ไม่รู้จักสื่อ		ไม่จบประถม		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านการวัดการประเมินผล													
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.00	1.19	3.92	.64	4.13	.77	4.09	.95	4.04	.89	4.00	1.41
80	ควรรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.25	.70	3.96	.93	4.09	.89	4.22	.98	3.77	1.02	4.00	.00
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.37	.91	4.16	.68	4.16	.84	4.11	.94	4.40	.66	4.50	.70
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.37	.74	4.32	.74	3.97	.91	4.01	.99	4.00	.97	4.00	1.41
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัธยมไม่ควรมีการสอบ	3.62	1.40	2.80	1.38	2.74	1.39	3.16	1.31	2.09	.97	1.50	.70
84	ควรมีไดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ	3.87	1.12	4.28	.61	4.13	1.05	4.25	.67	4.18	.66	4.00	1.41
การสอบ													
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	4.12	1.35	3.64	1.07	3.55	1.11	3.72	1.01	3.00	1.27	3.00	1.41
รวม		4.11	.67	3.93	.52	3.90	.50	3.95	.59	3.76	.61	3.61	.70
รวมทั้งสิ้น		4.11	.36	3.87	.23	3.89	.28	3.86	.32	3.86	.27	3.97	.51

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่ไม่รู้หนังสือสายสามัญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.41$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน ($\bar{X}=5.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=2.12$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่ไม่จบระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.06$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอน ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย ($\bar{X}=4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย ($\bar{X}=2.48$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูง คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.10$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ วิธีสอนควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน ($\bar{X}=4.34$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย ($\bar{X}=2.13$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด

คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.07$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นใน สูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และอันดับคุณธรรมและอันดับคุณธรรมที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมี ประสพการณ์ ($\bar{X}=2.35$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญสูงสุดระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อีสลามศึกษา ใน มัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านถือการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.09$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และอันดับคุณธรรมและอันดับคุณธรรมที่ถูกต้อง คือ การเรียนการสอน อีสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ ($\bar{X}=2.09$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อีสลามศึกษา ในมัสยิดจังหวัด ปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวิธี สอน ($\bar{X}=4.25$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงสุด คือ ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ ($\bar{X}=5.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่สมควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ($\bar{X}=1.00$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษา															
		ไม่มีวุฒิ		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก		สูงกว่าปริญญาเอก					
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D				
ด้านผู้เรียน																	
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	3.88	.00	3.28	1.79	4.20	1.47	4.36	1.03	3.93	1.45	3.83	1.47	3.00	.00	3.86	1.26
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.64	1.11	2.57	1.27	4.10	.87	3.60	.96	3.24	1.00	3.33	1.36	4.00	.00	3.58	1.07
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	2.88	.99	2.42	1.13	2.80	1.68	3.20	1.29	2.63	1.29	2.66	.81	3.00	.00	2.48	1.28
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.58	1.66	3.57	1.81	3.40	1.50	3.63	1.37	4.24	1.06	3.16	1.60	2.00	.00	3.60	1.30
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	3.82	1.23	4.00	1.00	4.50	.84	4.40	.77	4.06	.82	3.83	1.16	3.00	.00	4.44	.81
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีวุฒิมาเรียนด้วย	3.47	1.54	3.85	1.06	3.60	1.64	3.36	1.29	3.63	1.24	3.50	1.04	3.00	.00	2.94	1.30
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	3.76	.97	4.28	.95	4.50	.70	4.03	.99	4.03	1.01	3.00	1.26	5.00	.00	4.04	1.14
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัธยมศึกษา																
	อัตราที่เหมาะสม	3.35	1.61	3.71	.95	4.60	.51	3.70	1.08	3.63	.92	4.00	1.54	5.00	.00	3.80	.96
9	เวลาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศึกษาอิสลาม	4.76	.56	4.57	.78	4.80	.63	4.73	.58	4.72	.51	4.83	.40	5.00	.00	4.74	.48
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.70	.68	4.85	.37	4.80	.63	4.66	.60	4.63	.82	3.66	1.50	5.00	.00	4.44	.97
	รวม	3.78	.54	3.71	.62	4.13	.47	3.97	.54	3.87	.41	3.58	.44	3.80	.00	3.79	.44
ด้านผู้สอน																	
11	ควรเป็นผู้บังคับอิสลามอิสลามเท่านั้น	4.29	1.10	4.28	.95	4.80	.63	4.23	.85	4.18	.80	3.83	.98	4.00	.00	4.34	1.02

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำนวนตามวุฒิการศึกษาภาคสนาม

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาภาคสนาม N = 156															
		ไม่มีวุฒิไม่เคเรียนปอเนาะ	ตาคีกา	อิบคิดายัย	มุตะวัตติฎ	ฆานะวีย	ปริญญตรี	สูงกว่าป.ตรี	ปอเนาะ	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D				
ด้านผู้สอน																	
12	ในกรณีที่มีผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.35	.78	4.00	.57	4.60	.51	4.36	.80	4.45	.71	3.83	.98	5.00	.00	4.16	.93
13	ในกรณีที่มีผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	3.17	.80	2.85	.89	4.00	.81	3.43	1.22	3.45	1.12	3.66	.81	5.00	.00	3.74	.94
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.47	.71	4.71	.48	4.60	.69	4.73	.52	4.72	.62	4.00	.89	4.00	.00	4.60	.90
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.35	1.16	2.71	.95	2.80	.78	2.36	1.06	2.57	.86	2.83	1.32	2.00	.00	2.64	1.00
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	2.94	1.24	3.00	1.15	3.20	1.13	3.13	1.30	2.93	1.11	3.83	.98	2.00	.00	2.98	1.15
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.11	1.05	4.57	.53	4.80	.42	4.70	.59	4.63	.69	3.33	1.36	5.00	.00	4.46	.97
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.88	.69	3.71	.95	4.10	1.10	4.00	.90	3.66	1.19	3.00	1.09	4.00	.00	3.46	1.05
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	3.76	1.09	3.85	.69	4.00	.94	4.13	1.04	4.03	.76	3.33	.51	5.00	.00	4.08	.94
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.94	1.19	3.28	.75	3.30	1.05	3.16	1.05	2.63	1.11	2.50	1.37	4.00	.00	2.72	1.17
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	3.11	1.26	3.00	1.00	2.90	.73	3.43	1.19	3.27	1.28	3.00	1.41	3.00	.00	2.74	1.33
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.70	1.04	3.28	.95	3.10	1.10	3.23	.93	2.75	1.25	2.50	1.04	1.00	.00	2.64	1.12

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

		วุฒิการศึกษา															
		ปริญญาตรี						ปริญญาโท									
ข้อ	รายการ	ไม่มีวุฒิไม่คนเรียนปอเนาะ		ศาตึกา		อับตคาลัย		มุตะวัตตฎิย		ษานะวีย		ปริญญตรี		สูงกว่าป.ตรี		ปอเนาะ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
ด้านผู้สอน																	
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.70	.91	4.00	1.00	4.10	.87	4.03	.85	3.48	.87	3.00	.63	3.00	.00	3.62	1.04
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.17	1.13	3.85	1.06	4.20	1.03	4.26	1.08	4.06	1.08	4.00	.89	4.00	.00	4.02	1.11
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	1.76	1.25	3.71	1.49	2.90	.87	2.70	1.11	2.30	1.42	2.16	1.60	4.00	.00	2.58	1.48
26	ควรเป็นผู้ที่ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	2.58	1.27	2.85	1.06	3.80	1.61	2.90	1.21	2.84	1.22	4.00	.89	5.00	.00	3.26	1.17
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีและไม่มีการประพฤติเสื่อมเสีย	4.76	.56	4.71	.75	4.80	.42	4.60	.77	4.45	.90	4.33	1.21	4.00	.00	4.72	4.96
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับษานะวีย	3.41	1.32	3.42	.78	3.10	1.19	3.60	1.13	3.60	1.14	2.33	.81	4.00	.00	3.26	1.13
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	4.00	.61	3.28	.95	3.80	.78	3.76	1.10	3.93	.89	4.00	.89	4.00	.00	3.86	.88
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.05	.96	3.42	1.39	4.00	.94	3.96	1.18	4.12	.99	4.50	.83	4.00	.00	4.08	1.06
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.00	1.17	4.28	.95	4.40	.96	4.20	.80	4.03	1.18	4.66	.51	4.00	.00	4.18	1.10
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.11	1.11	3.71	.95	4.10	.87	3.96	.92	3.51	1.03	3.66	.81	5.00	.00	3.70	1.16
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับมาเป็นภาษาไทยได้	3.23	1.56	3.85	1.06	3.80	1.03	3.93	1.01	3.45	1.03	3.16	1.47	5.00	.00	3.68	1.07

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษาสถาน

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสถาน N = 156																	
		ไม่มีวุฒิไม่คนเรียนปอนะ	ตาติกา	อิปติคาลัย	มุตะวัสติญ	ษานะวิษ	ปริญญาตรี	สูงกว่าป.ตรี	ปอนะ	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านผู้สอน																			
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.29	.68	4.57	.78	4.70	.48	4.50	.73	4.51	.61	4.16	.75	5.00	.00	4.48	.70		
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับผู้สอน	4.17	.80	4.00	1.00	4.50	.52	4.30	.91	4.12	.78	4.50	.83	4.00	.00	4.32	.71		
36	คณะกรรมการติดตามประเมินวิทยากรมีส่วนร่วมในการเลือกและตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.00	1.00	4.42	.53	4.40	.84	4.13	.97	4.00	.70	4.16	.40	5.00	.00	4.02	1.05		
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.05	.74	4.71	.48	4.40	.84	4.46	.73	4.36	.69	4.33	.81	4.00	.00	4.42	.99		
	รวม	3.61	.22	3.78	.25	3.97	.21	3.85	.35	3.70	.33	3.58	.13	4.00	.00	3.73	.30		
ด้านหลักสูตร																			
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอีกรู้อานและอัสถุนะฮุที่ถูกต้อง	4.58	.50	4.85	.37	5.00	.00	4.90	.40	4.87	.33	4.66	.51	5.00	.00	4.72	.72		
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม	4.29	.91	3.57	1.81	4.40	.96	4.26	.94	4.12	1.24	4.50	.83	5.00	.00	4.16	1.07		
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	4.29	.68	3.85	1.21	4.30	.94	4.33	.80	3.93	.96	4.50	.54	4.00	.00	4.26	.89		

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษา															
		ไม่มีวุฒิไม่ตนเรียนปอเนาะ		ตาดิกา		อิปดาลัย		มุทะวัสติญ		ษานะวีย		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี		ปอเนาะ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านหลักสูตร																	
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการอธิตตามประจําสมัย	3.70	1.10	3.71	1.11	4.50	.52	4.23	.67	3.63	.99	4.16	.75	4.00	.00	3.98	.93
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	2.82	1.18	3.42	.53	3.70	1.33	3.60	.93	3.69	.95	3.16	.98	4.00	.00	3.80	1.01
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.70	.98	3.42	.78	3.80	.78	3.63	1.12	3.72	1.17	3.33	1.21	1.00	.00	3.86	1.06
44	วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	3.76	.90	3.42	1.51	3.80	.91	3.66	1.12	3.42	1.11	4.33	.81	2.00	.00	3.58	1.19
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.23	.75	4.28	.75	4.40	.69	4.26	.73	4.12	.96	4.16	.75	3.00	.00	4.34	.74
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	3.82	.95	4.28	.95	4.40	.69	4.40	.62	3.75	1.27	4.33	.81	4.00	.00	4.22	.86
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.23	.66	4.57	.53	4.50	.52	4.50	.62	4.30	.76	4.16	.98	4.00	.00	4.46	.70
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษารื่องนั้น ๆ แล้ว	3.76	1.03	3.71	1.49	3.90	.99	4.10	.92	3.87	1.13	3.50	1.04	4.00	.00	4.10	1.07
รวม		3.93	.44	3.92	.70	4.24	.31	4.17	.41	3.95	.45	4.07	.41	3.63	.00	4.13	.41

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษาสถาน

ข้อ	รายการ	วุฒิการศึกษาสถาน															
		ไม่มีวุฒิไม่คนเรียนปอเนาะ		ตติกา		อิปติคาลัย		มุตะวัตลีย		ฆานะวีช		ปริญญตรี		สูงกว่าป.ตรี		ปอเนาะ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ด้านสื่อการเรียนการสอน																	
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	3.88	.99	3.85	1.46	4.30	.48	3.90	1.09	4.12	.85	3.66	1.03	5.00	.00	4.10	.90
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.29	.58	4.57	.53	4.40	.51	4.60	.56	4.36	.60	4.83	.40	4.00	.00	4.50	.64
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.41	.50	4.42	.78	4.50	.52	4.46	.62	4.21	.78	4.50	.83	4.00	.00	4.36	.74
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.05	.74	4.42	.97	4.30	.67	4.43	.81	4.03	.68	4.33	.81	3.00	.00	4.36	.94
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	3.88	.92	3.71	1.38	4.30	.67	4.30	.95	4.12	.59	4.16	.98	4.00	.00	4.16	.76
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.23	.66	4.57	.78	4.50	.52	4.70	.59	4.27	.80	4.33	.81	5.00	.00	4.40	.67
55	มีสื่อควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.47	.71	4.14	1.57	4.40	.69	4.06	1.04	4.06	.86	4.00	.89	3.00	.00	4.06	.95
56	มีสื่อควรมีเครื่องฉายข้ามศรีระเป็นอย่างน้อย	3.47	.79	3.85	1.46	3.30	1.25	3.66	.99	3.36	1.08	3.66	1.03	3.00	.00	3.30	.99
57	มีสื่อควรมีเครื่องเล่น วิดีโอ เป็นอย่างน้อย	2.94	1.29	2.71	1.60	3.90	.87	3.23	1.16	3.06	1.24	3.50	1.22	4.00	.00	2.86	1.24
58	มีสื่อควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.64	1.22	2.00	1.52	2.40	1.26	2.83	1.23	2.42	1.50	3.33	1.03	4.00	.00	2.38	1.21
59	มีสื่อควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.35	1.22	2.57	1.61	3.70	1.41	3.86	1.19	3.57	1.32	4.00	.89	5.00	.00	3.32	1.20
60	มีสื่อควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.11	1.11	3.42	1.61	3.30	1.41	3.36	1.18	3.48	1.20	3.83	.98	5.00	.00	3.08	1.38
61	มีสื่อควรมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.70	1.10	2.57	1.61	4.20	.91	3.43	1.19	3.60	1.32	3.83	1.16	4.00	.00	3.32	1.26
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกตน	4.17	.88	4.14	1.21	4.40	.84	4.53	.73	4.18	955	4.83	.40	5.00	.00	4.44	.70

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ชื่อ	วุฒิการศึกษามัธยมศึกษา		วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี		วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท		วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก									
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D								
63 มีสิทธิควรบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษา อื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.05	.82	4.42	.78	4.40	.69	4.33	.95	4.15	.75	4.00	.89	4.00	.00	4.48	.64
รวม	3.78	.56	3.69	.75	4.02	.52	3.98	.53	3.81	.53	4.05	.69	4.13	.00	3.80	.48
ด้านวิธีการเรียนการสอน																
64 ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและ วัยของผู้เรียน	4.17	.72	4.71	.48	4.40	.69	4.63	.61	4.24	.86	4.50	.54	4.00	.00	4.42	.81
65 ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.82	.72	3.85	1.34	4.10	.73	4.23	.77	3.72	.94	4.33	.81	4.00	.00	4.14	.90
66 ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.11	.69	4.14	1.46	4.30	.48	4.56	.72	4.18	.72	3.83	1.16	5.00	.00	4.34	.93
67 วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	3.82	.88	4.00	.81	4.60	.69	4.20	.80	3.45	.79	3.50	.83	5.00	.00	3.96	.85
68 วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.05	.89	4.28	.95	3.90	.73	4.13	.68	4.12	.89	3.83	1.16	4.00	.00	4.06	1.03
69 การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.23	.66	4.14	1.06	4.70	.67	3.96	.80	3.81	1.13	4.33	.81	4.00	.00	4.16	.88
70 การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.05	.74	4.28	.75	4.30	.67	4.20	.84	4.03	.84	4.00	.89	5.00	.00	4.32	.68
71 การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.11	.69	4.00	.81	4.10	1.10	4.13	.89	4.12	.78	4.16	.75	4.00	.00	3.98	1.03
72 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	3.58	.87	4.00	.57	3.20	1.22	3.83	.98	3.51	1.06	4.16	.75	3.00	.00	3.68	1.07

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำนวนตามวุฒิการศึกษาสถาน

		วุฒิการศึกษาสถาน										N = 156						
ข้อ	รายการ	ไม่มีวุฒิไม่เด่นเรียนปอเนาะ		ตาดีกา		อับดุลคีย์		มุตะวัตดีฎ		ษานะวีย์		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี		ปอเนาะ		
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
ด้านวิธิตอน																		
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธิตอนที่มีความเหมาะสมกับ																	
	อิสลามศึกษา	3.70	.77	3.85	.69	4.20	.63	3.80	.96	4.15	.75	3.66	.81	4.00	.00	4.16	.73	
74	การสัมมนาเป็นวิธิตอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.00	.70	3.57	.97	3.70	.94	3.53	1.16	3.81	.76	4.33	.51	4.00	.00	3.96	.92	
75	วิธิตอนควรถือตามประ โยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้																	
	ของผู้เรียน	4.17	.80	3.85	1.06	4.60	.51	4.40	.67	4.15	.75	4.33	.81	5.00	.00	4.00	.96	
	รวม	3.99	.41	4.05	.37	4.17	.42	4.13	.45	3.94	.39	4.08	.52	4.25	.00	4.09	4.39	
ด้านการวัดการประเมินผล																		
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัด																	
	การเรียนการสอน	4.47	.79	4.00	1.52	4.60	.51	4.23	.85	4.18	.76	3.50	1.37	5.00	.00	3.92	.86	
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.00	.79	4.14	.89	4.60	.51	4.20	.71	4.12	.73	3.83	1.60	5.00	.00	4.02	.89	
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบ																	
	เนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	3.88	.85	4.57	.53	4.40	.69	4.23	.81	4.00	.82	4.16	1.60	5.00	.00	4.02	.97	
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	3.82	.95	4.28	.75	4.30	.82	4.30	.79	3.78	.96	3.50	1.51	5.00	.00	4.16	.65	
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	3.88	.78	4.14	1.21	4.40	.96	4.23	1.00	3.78	.89	3.66	1.50	4.00	.00	4.22	.84	

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เรียน จำนวนตามวุฒิการศึกษา

ชื่อรายการ	วุฒิการศึกษา															
	ไม่มีวุฒิ		ต่ำกว่าป.ตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าป.ตรี		ปอนเาะ		SD.					
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D				
วุฒิการศึกษาศาสนา N = 156																
ไม่มีวุฒิไม่เรียนปอนเาะ ต่าดึกา อิบติคาลัย มุตะวัสติฎิ ษานะวัยยั ปริญญตรี สูงกว่าป.ตรี ปอนเาะ																
ด้านการจัดการประเมินผล																
81 ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.05	.96	4.57	.53	4.40	.51	4.53	.77	4.12	.82	4.00	.89	4.00	.00	4.02	.86
82 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.23	.83	4.28	.95	4.00	.94	4.20	.71	3.81	.98	3.83	1.47	4.00	.00	4.12	.96
83 การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัธยมไม่ควรมีการสอบ	2.88	1.21	3.14	.89	3.30	1.56	2.80	1.34	2.75	1.39	2.66	1.50	3.00	.00	2.78	1.43
84 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.05	.82	4.57	.53	4.00	1.24	4.40	.67	3.93	.82	4.00	.89	5.00	.00	4.28	.78
85 ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.58	1.17	4.00	1.52	3.30	1.41	3.83	1.08	3.15	1.06	3.50	1.37	4.00	.00	3.68	1.01
รวม	3.82	.58	4.19	.66	4.07	.72	4.08	.51	3.72	.54	3.68	.86	4.33	.00	3.92	.48
รวมทั้งสิ้น	3.78	.29	3.86	.31	4.08	.30	3.99	.32	3.81	.28	3.80	.27	4.03	.00	3.88	.28

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มากที่สุด ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาศาสนาและไม่เคยเรียนโรงเรียนปอนเาะแบบเก่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัธยมจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มากที่สุดเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=3.99$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้

เรียนผู้ใหญ่มักจะคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเลื่อมเสีย ($\bar{X}=4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=1.76$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่จบการศึกษาสามารถระดับตติกา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุดมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=4.19$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน ($\bar{X}=4.85$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็น อย่างน้อย ($\bar{X}=2.00$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่จบการศึกษาสามารถระดับอับดีดีย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุดมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.24$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตถรอกอันและอิสลามและอิสลามที่ถูกต้อง ($\bar{X}=5.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นอย่างน้อย ($\bar{X}=2.40$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่จบการศึกษาสามารถระดับมุตตะวัสติฎ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุดมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูง คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.17$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตถรอกอันและอิสลามและอิสลามที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ในกรณีที่มีผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง ($\bar{X}=2.36$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษาศาสนาสูงสุดระดับยกย่องการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุตสาหกรรมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=5.12$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัตถรอกานและอัตถุสนษะที่ถูกต้อง ($\bar{X}=4.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.30$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษาศาสนาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุตสาหกรรมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านวิธีสอน ($\bar{X}=4.08$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ เวลาเรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม ($\bar{X}=4.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ($\bar{X}=2.16$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุตสาหกรรมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านการวัดการประเมินผล ($\bar{X}=4.33$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ เวลาเรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม ($\bar{X}=5.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุดคือ ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอุตสาหกรรมมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี ($\bar{X}=1.00$)

ผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด ที่เคยเรียนศาสนาโรงเรียนปอเนาะแบบเก่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อุตสาหกรรมศึกษา ในมัสยิดจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ

ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.13$) ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเห็นน้อยสุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X}=3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่มิค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเห็นสูงที่สุด คือ เวลาเรียนผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม ($\bar{X}=4.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยสุด คือ ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}=2.48$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้เรียนผู้ใหญ่
ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัด
ปัตตานี

ในตารางต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลาม
ศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และด้านการวัดการ
ประเมินผล

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนผู้ใหญ่ N=154		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้เรียน						
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.30	1.02	3.97	1.31	2.11*
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.86	.87	3.50	1.07	2.75*
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	3.21	1.13	2.72	1.27	3.05*
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.72	1.26	3.72	1.37	.00
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.50	.72	4.23	.91	2.46*
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีใจมุสลิมมาเรียนด้วย	3.58	1.26	3.34	1.33	1.42
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.13	1.05	4.01	1.05	.84
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัสยิดตามอัตราที่เหมาะสม	4.12	.89	3.75	1.09	2.76
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม	4.81	.59	4.74	.53	.90
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.75	.54	4.57	.85	1.85
รวม		4.10	.40	3.86	.48	4.07*
ด้านผู้สอน						
11	ควรเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น	4.09	1.11	4.28	.93	-1.52
12	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.59	.66	4.30	.81	2.92*

ตารางที่ 15 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนผู้ใหญ่ N=154		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้สอน						
13	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	3.09	1.19	3.54	1.04	-3.15*
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.75	.56	4.62	.73	1.53
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.33	1.04	2.56	1.00	-1.71
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.44	1.09	3.04	1.17	2.70
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.43	.77	4.49	.87	-.58
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.59	1.10	3.69	1.04	-.74
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	4.14	.89	4.00	.92	1.11
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.76	.97	2.88	1.13	-.80
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	2.74	1.26	3.00	1.24	-1.62
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	2.90	1.06	2.83	1.11	.50
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้ว อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.90	.92	3.70	.95	1.64
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.22	.92	4.10	1.07	.96
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.19	1.14	1.52	1.39	-1.91
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.17	1.23	3.08	1.26	.53
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.69	.67	4.63	.70	.64

ตารางที่ 15 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนผู้ใหญ่ N=154		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้สอน						
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ษานะวีย	3.05	.99	3.38	1.15	-2.28*
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ปริญญาตรี	3.96	.96	3.85	.90	.87
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ปริญญาโท	4.23	.85	4.04	1.06	1.41
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ปริญญาเอก	4.46	.87	4.17	1.03	2.24*
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้ว อย่างน้อย 10 ปี	3.33	1.15	3.68	1.06	-2.46*
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถ แปลจากภาษาอาหรับมาเป็นภาษามลายูหรือภาษา ไทยได้	3.59	1.16	3.64	1.14	-.33
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.61	.51	4.48	.68	1.56
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เกี่ยวกับผู้สอน	4.41	.71	4.26	.78	1.54
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วม ในการเลือกและตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.15	.88	4.09	.91	.52
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.49	.75	4.38	.81	1.01
	รวม	3.75	.29	3.75	.31	.12
ด้านหลักสูตร						
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอาน และฮิสซานะฮ์ที่ถูกต้อง	4.77	.61	4.80	.52	-0.36
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับ สภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ชาวพุทธ	4.28	.89	4.19	1.09	.65

ตารางที่ 15 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนผู้ใหญ่ N=154		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านหลักสูตร						
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับ ความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	4.27	.83	4.20	.88	.62
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.60	.89	3.95	.92	-2.97*
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.57	1.08	3.58	1.03	-.06
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.81	.97	3.70	1.08	.78
44	วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความ สะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	3.89	1.05	3.61	1.12	1.93
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัด การเรียนการสอน	4.28	.80	4.25	.79	.28
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอ ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.24	.86	4.13	.95	.91
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.54	.67	4.40	.69	1.57
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียน ได้ผ่านการศึกษาเรื่องนั้น ๆ แล้ว	4.10	1.02	3.96	1.06	.99
	รวม	4.13	.41	4.07	.44	.97
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.22	.82	4.03	.95	1.55
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน และจุดมุ่งหมาย	4.51	.65	4.47	.60	.45
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของ ผู้เรียน	4.52	.60	4.37	.69	1.74
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.36	.85	4.26	.83	.93
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.10	.94	4.14	.82	-.34

ตารางที่ 15 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนผู้ใหญ่ N=154		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.52	.62	4.43	.69	1.06
55	มัสยิดควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.29	.88	4.12	.94	1.40
56	มัสยิดควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	3.51	.93	3.44	1.03	.53
57	มัสยิดควรมีเครื่องเล่น วิดีโอ เป็นอย่างน้อย	3.38	1.15	3.08	1.24	1.90
58	มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.73	1.27	2.54	1.30	1.12
59	มัสยิดควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.67	1.20	3.55	1.27	.74
60	มัสยิดควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.56	1.20	3.29	1.27	1.59
61	มัสยิดควรมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.59	1.23	3.49	1.25	.57
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.66	.63	4.37	.81	2.88*
63	มัสยิดควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.54	.60	4.30	.78	2.52*
	รวม	4.01	.53	3.86	.54	2.17*
ด้านวิธีสอน						
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.55	.60	4.40	.75	1.57
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.25	.78	4.03	.88	2.01*
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.46	.72	4.30	.85	1.49
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.14	.76	3.91	.87	2.06*
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.35	.85	4.08	.90	2.41*
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.36	.67	4.10	.91	2.38*
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.33	.84	4.19	.77	1.25
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.19	.87	4.07	.89	1.07
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.67	.96	3.66	1.02	.09

ตารางที่ 15 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนผู้ใหญ่ N=154		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านวิธีสอน						
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.01	.97	4.00	.80	.04
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.10	.91	3.83	.92	2.20*
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.23	.80	4.18	.84	.43
	รวม	4.22	.42	4.06	.43	2.81*
ด้านการวัดการประเมินผล						
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.41	.68	4.16	.93	2.25*
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.33	.71	4.12	.83	2.01*
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.50	.67	4.10	.90	3.65*
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.23	.73	4.06	.86	1.52
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.12	.94	4.08	.94	.34
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.20	.94	4.19	.83	.03
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.16	.86	4.07	.92	.79
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ	2.92	1.23	2.83	1.35	.50
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.48	.69	4.19	.82	2.79*
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.55	.91	3.57	1.13	-.12
	รวม	4.06	.47	3.91	.56	2.13*
	รวมทั้งหมด	4.00	.28	3.89	.30	2.89*

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้

ด้านผู้เรียน

ข้อที่

- 1 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี
- 2 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี
- 3 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 61 ปี ขึ้นไป
- 5 ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น

ด้านผู้สอน

ข้อที่

- 12 ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย
- 13 ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควรเป็นเพศหญิง
- 28 ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับษานะวีย
- 31 ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก
- 32 ผู้สอนเคยเรียน โรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี

ด้านหลักสูตร

ข้อที่

- 41 เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อที่

- 62 ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน
- 63 มัสยิดควรบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน

ด้านวิธีสอน

ข้อที่

- 65 ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 67 วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด

- 68 วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด
 69 การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา
 74 การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา

ด้านการวัดการประเมินผล

ข้อที่

- 76 ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน
 77 ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน
 78 ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว
 84 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเรื่องอิสลามศึกษาในมัสยิด โดยสรุป

ด้าน	คณะกรรมการฯ N=93		ผู้เรียนฯ N=154		t
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้เรียน	4.10	.40	3.86	.48	4.07
ด้านผู้สอน	3.75	.29	3.75	.31	.12
ด้านหลักสูตร	4.13	.41	4.07	.44	.97
ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.01	.53	3.86	.54	2.17*
ด้านวิธีสอน	4.22	.42	4.06	.43	2.81*
ด้านการวัดการประเมินผล	4.06	.47	3.91	.56	2.13*
รวม	4.00	.28	3.89	.30	2.89*

*P<.05

จากตารางที่ 16 พบว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับผู้เรียนผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับ
คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการ
ศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด

ในตารางต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการ
อิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง
จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้าน
ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับ
คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการฯ นอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้เรียน						
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.51	.73	4.06	1.22	2.04*
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.77	.89	3.95	.83	-.99
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	3.04	1.09	3.40	1.14	-1.58
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.63	1.31	3.81	1.20	-.71
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.53	.68	4.47	.76	.36
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีชั่วโมงสละเวลา เรียนด้วย	3.59	1.11	3.56	1.42	.09
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.24	.09	4.00	1.20	1.10
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัสยิด ตามอัตราที่เหมาะสม	4.24	.85	4.00	.91	1.33
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนา อิสลาม	4.77	.65	4.84	.52	-.53
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.65	.63	4.86	.40	-1.93
	รวม	4.10	.36	4.21	.94	-.78
ด้านผู้สอน						
11	ควรเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น	3.97	1.23	4.20	.95	-.98
12	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอน ควรเป็นเพศชาย	4.65	.56	4.52	.76	.93

ตารางที่ 17 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง
กับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการฯ นอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้สอน						
13	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควร เป็นเพศหญิง	3.32	1.10	2.81	1.22	2.10*
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควร เป็นเพศชาย	4.81	.44	4.68	.67	1.12
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็น เพศหญิง	4.24	.99	2.22	1.09	.90
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควร เป็นเพศชาย	3.50	1.09	3.38	1.10	.50
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็น เพศหญิง	4.53	.73	4.31	.80	1.33
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.75	.92	3.40	1.26	1.49
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอน กลาง	4.14	.93	4.13	.85	.03
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอน ปลาย	2.77	.89	2.75	1.05	.13
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	2.69	1.24	2.79	1.28	-.39
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษา แล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	3.06	1.02	2.72	1.08	1.052
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษา แล้ว อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	4.08	.90	3.70	.90	2.00*
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษา แล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.22	.87	4.22	.98	-.01
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.30	1.06	2.06	1.22	1.00
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	3.20	1.19	3.13	1.28	.26
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.67	.71	4.70	.63	-.22
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับนานาชาติ	3.14	.89	2.95	1.09	.92

ตารางที่ 17 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง
กับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการฯ นอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้สอน						
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ปริญญาตรี	4.04	.97	3.86	.94	.90
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ปริญญาโท	4.24	.90	4.20	.80	.20
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับ ปริญญาเอก	4.44	.86	4.46	.88	-.09
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้ว อย่างน้อย 10 ปี	3.53	.91	3.09	1.34	1.85
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้อง สามารถแปลจากภาษาอาหรับมาเป็นภาษามลายู หรือภาษาไทยได้	3.51	1.21	3.67	1.10	-.68
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่	4.59	.49	4.62	.53	-.34
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เกี่ยวกับผู้สอน	4.46	.64	4.34	.78	.81
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วม ในการเลือกและตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.20	.76	4.09	.99	.60
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.40	.86	4.58	.58	-1.14
	รวม	3.88	.43	3.73	.39	1.69
ด้านหลักสูตร						
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอาน และฮิสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง	4.81	.48	4.72	.73	.74
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับ สภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ชาวพุทธ	4.30	.82	4.25	.97	.27
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้ พื้นฐานของผู้เรียน	4.30	.82	4.23	.84	.42

ตารางที่ 17 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง
กับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการฯ นอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านหลักสูตร						
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.61	.86	3.58	.93	.16
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.61	.86	3.53	1.29	.33
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.75	.99	3.88	.95	-.63
44	วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	3.79	1.06	4.00	1.03	-.93
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.32	.85	4.23	.75	.56
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.30	.76	4.16	.94	.80
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจนเหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.53	.71	4.55	.62	-.20
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษาเรื่องนั้น ๆ แล้ว	4.20	1.00	3.97	1.03	1.07
	รวม	4.28	.87	4.22	.83	.36
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.20	.88	4.23	.75	-.16
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมาย	4.46	.64	4.55	.66	-.65
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.57	.61	4.46	.59	.84
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.34	.83	4.38	.88	-.19
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.14	.79	4.04	.79	.49
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.46	.64	4.58	.58	-.86
55	มัสยิดควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.16	.82	4.44	.93	-1.52
56	มัสยิดควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	3.65	.83	3.34	1.02	1.58

ตารางที่ 17 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง
กับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการฯ นอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
57	มัสยิดควรมีเครื่องเล่น วิทยุ เป็นอย่างน้อย	3.51	1.10	3.23	1.19	1.16
58	มัสยิดควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.69	1.14	2.76	1.41	-28
59	มัสยิดควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.59	1.22	3.76	1.19	-70
60	มัสยิดควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.38	1.22	3.76	1.16	-1.49
61	มัสยิดควรมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.42	1.24	3.76	1.21	-1.32
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบ การเรียนการสอนทุกคน	4.63	.69	4.69	.55	-49
63	มัสยิดควรมีบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการ ศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.48	.64	4.60	.54	-91
	รวม	4.03	.57	4.24	.99	-1.26
ด้านวิธีสอน						
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตร และวัยของผู้เรียน	4.51	.58	4.60	.62	-75
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.20	.76	4.30	.80	-60
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.46	.64	4.44	.79	.18
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	4.12	.72	4.16	.81	-25
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.22	.89	4.51	.79	-1.61
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสม กับอิสลามศึกษา	4.32	.68	4.39	.66	-49
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.28	.84	4.37	.84	-49
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.22	.87	4.16	.87	.34
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความ เหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.67	.98	3.67	.94	.00
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสม กับอิสลามศึกษา	3.91	1.01	4.11	.90	-98

ตารางที่ 17 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง
กับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการนอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านวิธีสอน						
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับ อิสลามศึกษา	4.18	.80	4.00	1.02	.96
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการ นำไปใช้ของผู้เรียน	4.36	.72	4.06	.85	1.80
	รวม	4.20	.43	4.41	.94	-1.39
ด้านการวัดการประเมินผล						
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อน จัดการเรียนการสอน	4.44	.61	4.37	.75	.54
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนใน ระหว่างเรียน	4.42	.64	4.20	.77	1.48
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจาก เรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.61	.60	4.37	.72	1.73
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.36	.63	4.06	.79	1.99
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.28	.79	3.93	1.05	1.84
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการ สอบหรือการประเมิน	4.37	.76	4.00	1.09	1.92
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและ ทฤษฎี	4.12	.91	4.20	.80	-.46
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมี การสอบ	2.67	1.17	3.20	1.24	-2.12*
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสอน	4.46	.73	4.48	.63	-.13
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะ กรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.65	.90	3.44	.93	1.10
	รวม	4.16	.41	4.19	.91	-.19
	รวมทั้งหมด	4.46	.73	4.48	.63	-.13

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้

ด้านผู้เรียน

ข้อที่ 1 ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุตั้งแต่ 15-40 ปี

ด้านผู้สอน

ข้อที่ 13 ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง

ข้อที่ 23 ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 5 ปี ขึ้นไป

ด้านการวัดการประเมินผล

ข้อที่ 83 การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยสรุป

ข้อ	รายการ	คณะกรรมการฯ ในเมือง N=49		คณะกรรมการนอกเมือง N=44		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้เรียน		4.10	.36	4.21	.94	-.78
ด้านผู้สอน		3.88	.43	3.73	.39	1.69
ด้านหลักสูตร		4.28	.87	4.22	.83	.36
ด้านสื่อการเรียนการสอน		4.03	.57	4.24	.99	-1.26
ด้านวิธีสอน		4.20	.43	4.41	.94	-1.39
ด้านการวัดการประเมินผล		4.16	.41	4.19	.91	-.19
	รวม	4.46	.73	4.48	.63	-.13

จากตารางที่ 18 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี โดยสรุป เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม

ในตารางต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้เรียน						
1	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 15-40 ปี	4.18	1.25	4.10	1.20	.34
2	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 41-60 ปี	3.48	.99	3.66	1.06	-1.01
3	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดควรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป	2.95	1.36	2.51	1.26	1.88
4	ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดอายุ	3.86	1.28	3.73	1.46	.57
5	ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น	4.57	.60	4.18	.96	3.05*
6	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีชั่วโมงสละมาเรียนด้วย	3.81	1.04	3.04	1.43	3.82*
7	ควรแยกกลุ่มผู้เรียนตามวัย	4.01	.94	4.05	1.02	-.25
8	ผู้เรียนควรบริจาคเงินเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่มัธยมตามอัตราที่เหมาะสม	3.62	1.10	3.91	1.02	-1.59
9	เวลามาเรียน ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลาม	4.77	.50	4.68	.64	.91
10	ผู้เรียนหญิงและชายควรแยกที่เรียนคนละส่วนกัน	4.51	.94	4.65	.68	-.95
	รวม	4.12	.68	4.11	.83	.06
ด้านผู้สอน						
11	ควรเป็นผู้บังคับสอนศาสนาอิสลามเท่านั้น	4.27	.97	4.24	.95	.19
12	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.45	.66	4.20	.82	2.63

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่อประจำมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่อประจำมัธยมศึกษาที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้สอน						
13	ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและเพศหญิงผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	3.55	1.23	3.60	1.04	-.24
14	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	4.75	.58	4.70	.61	.45
15	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศชายทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	2.37	1.09	2.43	1.13	-.28
16	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย	3.09	1.36	3.06	1.29	.11
17	ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศหญิง	4.73	.52	4.42	.93	2.63*
18	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น	3.74	1.19	3.85	1.02	-.59
19	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	4.26	.80	4.07	.83	1.26
20	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	2.68	1.04	2.88	1.29	-.93
21	ผู้สอนที่เหมาะสมที่สุดไม่จำกัดวัย	3.04	1.41	2.81	1.27	.95
22	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป	3.04	1.10	2.67	1.17	1.76
23	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้ว อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป	3.97	.82	3.72	1.01	1.58
24	ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษาแล้วอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป	4.27	1.11	4.37	.89	-.54
25	ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	2.56	1.43	2.37	1.43	.71
26	ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว	2.75	1.38	3.23	1.12	-2.19*
27	ควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีและไม่มีประวัติเสื่อมเสีย	4.60	.86	4.73	.52	-1.03
28	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับษานะวีย	3.66	1.15	3.45	1.16	1.00

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้สอน						
29	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี	4.09	.90	3.98	.77	.75
30	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาโท	4.24	1.09	4.13	.93	.63
31	ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องอิสลามศึกษาระดับปริญญาเอก	4.34	1.00	4.19	1.12	.76
32	ผู้สอนเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่าแล้วอย่างน้อย 10 ปี	3.66	1.00	3.97	1.14	-1.62
33	ไม่จำกัดวุฒิหรือระยะเวลาการศึกษา แต่ต้องสามารถแปลจากภาษาอาหรับมาเป็นภาษามลายูหรือภาษาไทยได้	3.66	1.22	3.74	1.20	-0.35
34	ควรมีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่					
35	ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับผู้สอน	4.27	.83	4.31	.70	-0.28
36	คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรมีส่วนร่วมในการเลือกและตัดสินใจเลือกผู้สอน	4.24	.86	4.10	.83	.94
37	ควรมีการอบรมสัมมนาผู้สอน เพื่อพัฒนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอน	4.55	.63	4.37	.82	1.54
	รวม	4.26	.90	4.52	1.31	-1.45
ด้านหลักสูตร						
38	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสตอรีที่ถูกต้อง	4.81	.51	4.77	.50	.47
39	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ	4.25	1.13	4.03	1.11	1.16
40	เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	4.33	.84	4.23	.85	.68

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่อประจำมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่อประจำมัธยมศึกษาอยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านหลักสูตร						
41	เค้าโครงเนื้อหาและหัวข้อเรื่องควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.94	.91	4.00	.88	-.38
42	ควรจัดการเรียนการสอนในวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี	3.55	1.12	3.70	1.01	-.81
43	ควรจัดการเรียนการสอนในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์	3.70	1.22	3.89	1.07	-.94
44	วันเวลาในการเรียนควรเป็นอิสระตามความสะดวกของผู้เรียน และผู้สอน	3.77	1.05	3.59	1.19	.92
45	ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.37	.73	4.15	.81	1.61
46	ผู้เรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร	4.35	.64	4.10	1.00	1.84
47	ควรกำหนดเวลาในการเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจนเหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.50	.69	4.35	.77	1.16
48	ควรมีประกาศนียบัตรให้ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษาเรื่องนั้นๆ แล้ว	4.14	.92	3.97	1.05	1.04
	รวม	4.31	.79	4.27	.80	.31
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
49	ควรมีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	4.29	.88	3.95	1.02	2.09*
50	สื่อควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน และจุดมุ่งหมาย	4.51	.72	4.41	.65	.90
51	สื่อควรมีความเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้เรียน	4.42	.69	4.40	.67	.21
52	สื่อควรมีความสะดวกในการใช้ ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก	4.30	.97	4.24	.75	.38
53	ผู้สอนควรใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.20	.85	4.12	.82	.53
54	สื่อควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.50	.72	4.43	.65	.56
55	มัสยิดควรมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นอย่างน้อย	4.21	.90	4.14	1.02	.39
56	มัสยิดควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะเป็นอย่างน้อย	3.65	1.07	3.31	1.04	1.83

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมศึกษาอยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
57	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องเล่น วิดีโอ เป็นอย่างน้อย	3.24	1.36	2.84	1.26	1.72
58	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องฉายภาพยนตร์เป็นอย่างน้อย	2.81	1.42	2.37	1.36	1.78
59	มัธยมศึกษาควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างน้อย	3.77	1.37	3.47	1.29	1.30
60	มัธยมศึกษาควรมีโทรทัศน์วงจรปิดเป็นอย่างน้อย	3.40	1.24	3.23	1.40	.70
61	มัธยมศึกษาควรมีเทปคาสเซ็ทเป็นอย่างน้อย	3.66	1.29	3.50	1.33	.71
62	ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกคน	4.35	.78	4.47	.71	-0.90
63	มัธยมศึกษาควรบริการหนังสืออ่านประกอบ หรือสื่อการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน	4.49	.66	4.25	.79	1.85
	รวม	4.90	5.12	4.24	1.22	1.24
ด้านวิธีสอน						
64	ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรและวัยของผู้เรียน	4.33	.78	4.48	.65	-1.18
65	ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.11	.97	3.99	.82	.83
66	ควรใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายน่าสนใจ	4.41	.66	4.17	.92	1.66
67	วิธีสอนควรเน้นเนื้อหามากที่สุด	3.92	.80	4.02	.81	-0.76
68	วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด	4.26	.71	4.17	.85	.67
69	การบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.26	.66	4.03	1.06	1.44
70	การซักถาม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.33	.76	4.27	.74	.48
71	การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.41	.60	4.00	.96	2.76*
72	การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	3.88	.86	3.71	1.12	.98
73	การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.20	.80	4.00	.74	1.48

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัสยิดที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านวิธีสอน						
74	การสัมมนาเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา	4.08	.92	3.96	.97	.67
75	วิธีสอนควรถือตามประโยชน์ความสนใจ และการนำไปใช้ของผู้เรียน	4.28	.69	4.22	.86	.46
	รวม	4.55	1.21	4.53	1.22	.09
ด้านการวัดการประเมินผล						
76	ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน	4.41	.66	4.08	.96	2.21*
77	ควรมีการทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างเรียน	4.30	.63	4.07	.93	1.57
78	ควรมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง หรือเมื่อจบเล่มแล้ว	4.26	.71	4.06	.97	1.29
79	ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยวิธีที่เหมาะสม	4.16	.91	4.00	.86	1.13
80	ควรให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกันประเมิน	4.45	.92	4.00	.97	.93
81	ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน	4.50	.64	4.06	.89	3.10*
82	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรวัดจากการปฏิบัติและทฤษฎี	4.03	1.02	3.93	1.06	.60
83	การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดไม่ควรมีการสอบ	3.20	1.37	2.86	1.37	1.48
84	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน	4.28	.69	4.16	.80	.88
85	ควรแจ้งผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนแก่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทุกครั้ง	3.52	1.17	3.63	1.10	-.57
	รวม	4.19	.80	3.93	.66	2.15*
	รวมทั้งหมด	4.28	.69	4.16	.80	.88

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่าความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่อำเภอเมืองและความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม โดยรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการวัดการประเมินผล และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในข้อต่อไปนี้

ด้านผู้เรียน

ข้อที่ 5 ควรสนับสนุนให้สตรีมาเรียนเพิ่มขึ้น

ข้อที่ 6 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีชั่วโมงสละมาเรียนด้วย

ด้านผู้สอน

ข้อที่ 16 ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้สอนควรเป็นเพศชาย

ข้อที่ 25 ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อที่ 48 ควรมีประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เรียน เพื่อแสดงว่าผู้เรียนได้ผ่านการศึกษาเรื่องนั้นๆ แล้ว

ด้านวิธีสอน

ข้อที่ 71 การซักถามเป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับอิสลามศึกษา

ด้านการวัดการประเมินผล

ข้อที่ 76 ควรมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน

ข้อที่ 81 ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งหลังจากการสอบหรือการประเมิน

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนผู้ใหญ่อำเภอเมืองกับผู้เรียนผู้ใหญ่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยสรุป

ข้อ	รายการ	ผู้เรียนในเมือง N=56		ผู้เรียนนอกเมือง N=98		t
		\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	
ด้านผู้เรียน		4.12	.68	4.11	.83	.06
ด้านผู้สอน		4.26	.90	4.52	1.31	-1.45
ด้านหลักสูตร		4.31	.79	4.27	.80	.31
ด้านสื่อการเรียนการสอน		4.90	5.12	4.24	1.22	1.24
ด้านวิธีสอน		4.55	2.12	4.53	1.22	.09
ด้านการวัดการประเมินผล		4.19	.80	3.93	.66	2.15*
	รวม	4.28	.69	4.16	.80	.88

* P<.05

จากตารางที่ 20 พบว่าความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองและความคิดเห็นของผู้เรียนผู้ใหญ่ประจำมัธยมที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการจัดการศึกษนอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัธยม โดยสรุป โดยรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการวัดการประเมินผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่ที่ได้จากแบบสอบถาม

ต่อไปนี ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิดที่อยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่ได้จากประเด็นคำถามปลายเปิดในตอนที 3 ของแบบสอบถาม ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิเคราะห์ความถี่ของคำและวลีหลัก และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ ดังต่อไปนี้

ด้านผู้เรียนผู้ใหญ่

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ดังนี้

1. ควรมีความตั้งใจเรียนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ (41 คน)
2. ผู้เรียนควรมาเรียนด้วยความกระตือรือร้นและมีความต่อเนื่อง (31 คน)
3. ผู้เรียนควรมีความพร้อมที่จะเรียน ไม่ถูกบังคับและมีความบริสุทธิ์ใจในการเรียน (14คน)
4. ผู้เรียนควรมีการซักถามผู้สอนและผู้เรียนด้วยกัน (11 คน)
5. ผู้เรียนควรทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนให้มาก และควรตรงต่อเวลา (5 คน)
6. ผู้เรียนควรนำความรู้ที่เรียน ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (5 คน)

ด้านผู้สอน

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้สอน ดังนี้

1. ผู้สอนควรมีความรู้และจิตวิทยาทางการสอน (25 คน)
2. ผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง (17 คน)
3. ผู้สอนไม่ควรใช้ภาษาที่รุนแรง และควรมีความสุภาพเรียนร่อย (12 คน)
4. ผู้สอนควรมีเทคนิคทางการสอน และมีทักษะการสอนที่ดี (12 คน)
5. ผู้สอนควรมีความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี (11 คน)
6. ผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน (11 คน)
7. ผู้สอนควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ (11 คน)
8. ผู้สอนควรเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ ใจเย็น และมีความเคารพผู้ใหญ่ (6 คน)
9. ผู้สอนควรสอนแบบค่อยเป็นค่อยไป (5 คน)

ด้านหลักสูตร

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่ดี มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน (27 คน)
2. หลักสูตรควรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและสามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน (15 คน)
3. หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (9 คน)
4. หลักสูตรควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย (8 คน)
5. หลักสูตรควรมีเนื้อหาที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนาอิสลาม (6 คน)
6. ความยากง่ายของเนื้อหาควรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน (6 คน)

ด้านสื่อการเรียนการสอน

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องมีในทุกๆ เรื่อง แต่สื่อควรมีความเหมาะสมกับเนื้อหา (11 คน)
2. ควรมีการถ่ายทอดเสียงทางวิทยุ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนที่ไม่สามารถมาเรียนได้ (10 คน)
3. สื่อการเรียนการสอนควรมีความปลอดภัยในการนำมาใช้ (7 คน)
4. ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับอายุของผู้เรียน (6 คน)
5. สื่อการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและหลักการศาสนาอิสลาม (5 คน)

ด้านวิธีสอน

คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านวิธีสอน ดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการสอน (11 คน)
2. ควรเป็นวิธีสอนที่มีความสนุกสนาน ไม่เครียดมากเกินไป (10 คน)
3. ควรมีเทคนิคในการสอนที่มีความแตกต่างจากวัยเด็ก (8 คน)
4. วิธีสอนควรเน้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติ มากกว่าการสอนเพื่อให้จำเพียงอย่างเดียว (6 คน)
5. ควรสอนซ้ำๆ ซ้ำๆ และเน้นย้ำให้ชัดเจน (6 คน)
6. วิธีสอนควรเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนผู้ใหญ่ (6 คน)
7. ควรใช้ภาษาในการสอนที่เข้าใจง่าย (5 คน)

ด้านการวัดการประเมินผล

กรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดการประเมินผล ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด ควรมีการวัดผลเดือนละ 1 ครั้ง (12 คน)
2. ควรมีการประเมินผลหลังจากเรียนจบแต่ละครั้ง (8 คน)
3. ควรมีการสอบ (1 คน)

ตอนที่ 8 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่ให้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 7 คน ได้แก่ ประธานฯ ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 อำเภอโคกโพธิ์ (นอกเขตอำเภอเมือง) 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนใหญ่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-60 มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีอาชีพทางการเกษตรมากที่สุด คือมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และไม่ประกอบอาชีพใด ๆ เลย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ประธานฯ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาด้านสามัญสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา คือ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และไม่จบประถมศึกษาอีก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ส่วนวุฒิการศึกษาด้านศาสนาสูงสุดนั้น ปรากฏว่าประธานฯ ทั้งหมดเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่า ในขณะที่เดียวกันก็มีประธานฯ ที่จบในระบบโรงเรียน ระดับ มุตะวัสติฎ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 54.14 ที่เหลืออีก 3 คน ไม่ได้ศึกษาในระบบโรงเรียน ประธานฯ มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมามีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 1-5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ผู้สอนประจำมัสยิดที่ให้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 7 คน ได้แก่ผู้สอนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 อำเภอโคกโพธิ์ (นอกเขตอำเภอเมือง) 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และอำเภอมายอ (นอกเขตอำเภอเมือง) 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ซึ่งมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 54.14 รองลงมาคือ มีอายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 มีอาชีพเป็นครูสอนศาสนาในโรงเรียนปอเนาะแบบเก่ามากที่สุด คือมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมามี อาชีพการเกษตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 อีก 1 คนระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.28 ส่วนวุฒิ ด้านศาสนาสูงสุดนั้น ผู้สอนทั้งหมดเคยเรียนโรงเรียนปอเนาะแบบเก่า จำนวนปีเฉลี่ยที่เคยเรียนโรงเรียน

ปอเนาะแบบเก่า คือ 10 ปี ในขณะที่เดียวกัน บางส่วนเคยเรียนศาสนาในระบบโรงเรียน คือ มีจำนวน 3 คน ที่จบระดับมศวะวศสฎ คิดเป็นร้อยละ 42.85 ส่วนที่เหลืออีก 4 คนนั้น ไม่เคยเรียนศาสนาในระบบโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ผู้สอนส่วนใหญ่ทำการสอนในมัศยิดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือ ระหว่าง 5-10 ปี ซึ่งมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 ส่วนที่เหลืออีก 3 คน ได้ทำการสอนมาแล้วประมาณ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.57

ตอนที่ 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประธานกรรมการอิสลามประจำมัศยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัศยิด จังหวัดปัตตานี

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประธานกรรมการอิสลามประจำมัศยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัศยิด ที่อยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และด้านการวัดการประเมินผล

ด้านผู้เรียน

ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำมัศยิดทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัศยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียนดังนี้ มีความเห็นด้วยกับการแยกผู้เรียนตามเพศ (7 คน) ไม่เห็นด้วยที่จะให้ผู้มีใจมุสลิมเข้ามาเรียนอิสลามศึกษาในมัศยิด (6 คน) ผู้เรียนควรแต่งกายปกปิดร่างกายตามหลักการศาสนาอิสลาม (6 คน) มีความเป็นไปได้มากที่จะให้ผู้ที่มีใจมุสลิมมาเรียนอิสลามศึกษาที่มัศยิด แต่ทางมัศยิดควรจัดสถานที่ไว้สำหรับผู้สนใจเหล่านี้โดยเฉพาะ เช่น สร้างอาคารเรียนต่างหากใกล้มัศยิด แล้วต่อโทรทัศน์วงจรปิดในอาคารนั้น (5 คน) การจัดการเรียนการสอนในมัศยิดไม่ควรจำกัดอายุของผู้เรียน (4 คน) การเก็บเงินบริจาคเป็นค่าเล่าเรียนแก่มัศยิดนั้นเป็นเรื่องดีมาก เพราะถ้าไม่มีเงินก็ไม่สามารถให้ค่าตอบแทนผู้สอนได้ (4 คน)

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัศยิดมีข้อเสนอแนะด้านผู้เรียนดังนี้ รัฐบาลควรสนับสนุนด้านเงินทุนบ้าง (4 คน) ควรประชาสัมพันธ์และส่งเสริมคนในพื้นที่หรือในหมู่บ้านให้มาเรียนมากกว่านี้ ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มุสลิมเป็นคนนอกพื้นที่ (3 คน) ควรประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเรื่องอิสลามศึกษาในมัศยิดให้ทั่วถึงมากกว่านี้ (3 คน)

ด้านผู้สอน

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัศยิดเกือบทั้งหมด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัศยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้สอนดังนี้ ควรมีการอบรมสัมมนา ระหว่างผู้สอนด้วยกัน เพราะจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน (6 คน) ผู้สอนควรเป็นมุสลิมเท่า

นั้น (6 คน) ไม่เห็นด้วยที่จะให้คนที่มิใช่มุสลิมมาสอนอิสลามศึกษา เพราะผู้สอนเองไม่ศรัทธาศาสนาอิสลาม แล้วจะมาสอนศาสนาอิสลามได้อย่างไร (5 คน) ไม่เห็นด้วยที่จะให้ผู้สอนหญิงสอนผู้เรียนชาย ถ้าผู้สอนเป็นหญิง ผู้เรียนก็ควรเป็นหญิงด้วย (4 คน) ผู้สอนควรเป็นเพศชาย (4 คน) ควรมีอายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป (4 คน) ถ้าผู้สอนมีความสามารถก็ควรเป็นผู้ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีหัจญ์แล้ว (4 คน) ผู้สอนควรมีความรู้ศาสนาหลาย ๆ สาขา และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ (4 คน) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด และผู้เรียน เป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดในการคัดเลือกผู้สอน (4 คน) ไม่ควรจำกัดอายุผู้สอน ต้องตั้งอยู่บนความเหมาะสมของความรู้ที่ผู้สอนมีอยู่ (3 คน) อายุผู้สอนควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอใจของผู้เรียน (3 คน) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรร่วมกันคัดเลือกผู้สอน (3 คน)

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะด้านผู้สอนดังนี้ ผู้สอนควรได้รับเงินเดือนที่แน่นอน (4 คน) ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงการชี้ขาด (พิตวา) ในเรื่องที่มีความขัดแย้ง และเรื่องที่เป็นป्लीกย่อย (ฟุรอุ) (3 คน) ผู้สอนไม่ควรสอนให้เกิดความแตกแยก และพุดจาเสียดสีคนอื่น (2 คน)

ด้านหลักสูตร

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตรดังนี้ ควรจัดคู่มือการสอนให้แก่ผู้สอน (5 คน) ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน แต่ควรมีการยืดหยุ่นได้บ้าง (4 คน) หลักสูตรควรสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน แต่ไม่เห็นด้วยกับการพยายามที่จะทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับชาวพุทธส่วนใหญ่ (3 คน) ควรสอนวันศุกร์ เพราะเป็นวันหยุดของมุสลิม ชาวบ้านส่วนใหญ่ว่าง และเป็นวันที่มีความสำคัญที่สุดในรอบสัปดาห์ (3 คน) และมีความเห็นว่า ควรกำหนดเวลาเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ (3 คน)

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรดังนี้ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะทำให้มีการลงทะเบียนก่อนเข้าเรียนแต่ละครั้ง เพราะจะได้ทราบว่าผู้เรียนคือใคร มาจากไหน และข้อมูลอื่นๆ (2 คน) หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับพระเจ้า ผู้เรียนกับครอบครัว และผู้เรียนกับสังคม (1 คน)

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อการเรียนการสอนดังนี้ การเรียนการสอนจำเป็นต้องมีสื่อประกอบ เพราะจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น และทำให้บทเรียนน่าสนใจขึ้น (4 คน) การเตรียมสื่อเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ผู้สอน และผู้เรียน (4 คน) ผู้เรียนควรมีหนังสือเรียน (4 คน) เห็นด้วยที่จะให้มัสยิดมีบริการด้านสื่อ โดยเฉพาะห้องสมุด คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์วงจรปิด (3 คน) ผู้เรียนที่สามารถอ่านออกเขียนได้ ควรมีหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพราะจะทำให้

เข้าใจเนื้อหามากขึ้น และสามารถกลับไปทบทวนที่บ้านได้ (3 คน) การเรียนการสอนจำเป็นต้องมีสื่อประกอบการเรียนการสอน เพราะการเรียนการสอนปัจจุบัน ต้องจัดให้ทันสมัย (3 คน) ถ้าเป็นไปได้ผู้เรียนควรมีหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน แต่ถ้าไม่มีก็ไม่เป็นไร สำคัญที่ขอให้ผู้เรียนมาเรียน (3 คน)

ด้านวิธีสอน

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านวิธีสอนดังนี้ วิธีสอนที่เหมาะสมกับอิสลามศึกษามากที่สุด ต้องแล้วแต่วิชาที่เรียน เช่น เรียนวิชาการอ่านอัลกุรอาน ก็ควรเป็นการจัดกลุ่มย่อย ถ้าเป็นวิชาฟิสิกส์ ก็ควรเป็นการบรรยายและการสาธิต เป็นต้น (4 คน) วิธีสอนที่เหมาะสมกับอิสลามศึกษามากที่สุด คือ การบรรยาย การถาม-ตอบ และการจัดกลุ่มย่อย (3 คน) วิธีสอนควรเน้นทั้งเนื้อหาและการปฏิบัติ เพราะในอิสลามนั้นการปฏิบัติต้องอยู่บนพื้นฐานของความรู้ และเมื่อมีความรู้แล้วก็ต้องปฏิบัติ (3 คน) จำเป็นต้องใช้วิธีสอนหลายๆ วิธี เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น (3 คน) วิธีสอนที่ดีควรเป็นวิธีสอนที่มีความหลากหลาย แต่ในความเป็นจริงนั้นเรามีข้อจำกัดหลายๆ เรื่อง เช่น เรื่องทุน เรื่องความสามารถของผู้สอน (3 คน)

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะด้านวิธีสอนดังนี้ ควรมีสถานงานเป็นของมัสยิดเอง เพื่อให้ความสะดวกกับผู้มาติดต่อประสานงาน (4 คน) มัสยิดควรมีที่พักแรมสำหรับผู้เดินทาง (2 คน) ควรมีการประชุมสังฆกรรมระหว่างมัสยิด เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (1 คน) และยังมีข้อเสนอแนะว่า มัสยิดควรมีห้องประชุมด้วย (1 คน)

ด้านการวัดการประเมินผล

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดการประเมินผลดังนี้ เห็นด้วยที่จะให้มีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียน ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจากจบเนื้อหาแต่ละเรื่องแล้ว แต่วิธีการควรให้มีความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดด้วย วิธีการที่เหมาะสมคิดว่าน่าจะเป็นวิธีการซักถามมากกว่าการให้ทำข้อสอบ (5 คน) วิธีการวัดการประเมินผลที่เหมาะสมที่สุด คือ การสังเกต และการซักถาม (5 คน) การประเมินผู้สอนคิดว่าเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด (4 คน) ควรมีการประเมินผลผู้สอน โดยการให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดช่วยกันสังเกต และซักถามผู้เรียน (3 คน) ไม่เห็นด้วยที่จะแจกแบบสอบถามให้ผู้เรียนประเมินผู้สอน เพราะคล้าย ๆ ไม่ให้เกียรติผู้สอน (3 คน)

ประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะด้านการวัดการประเมินผลว่า ควรมีการตรวจสอบว่า ผู้สอนนำแนวคิดนอกรีตมาเผยแพร่หรือไม่ หรือถูกครอบงำโดยพรรคการเมืองหรือไม่ (1 คน)

ตอนที่ 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้สอนประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี

ต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้สอนประจำมัสยิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด ที่อยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และด้านการวัด การประเมินผล

ด้านผู้เรียน

ผู้สอนประจำมัสยิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ดังนี้ อิสลามศึกษาสามารถเรียนได้ทุกเพศทุกวัย และไม่ จำกัดอายุ (5 คน) ถ้าแยกผู้เรียนตามวัยได้ก็ดี เพราะจะมีความสะดวกในการสอน แต่ในความเป็นจริงนั้น เป็นไปได้ยาก (5 คน) ผู้เรียนควรแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง (4 คน) เห็นด้วยที่จะแยกผู้ เรียนตามเพศ เพราะศาสนาอิสลามไม่สนับสนุนให้เรียนร่วมกันระหว่างชายหญิง (4 คน) ผู้เรียนที่มีไม่ มุสลิมสามารถเรียนได้ แต่ไม่ควรขึ้นมาบนมัสยิด (3 คน) มัสยิดควรจัดสถานที่เฉพาะสำหรับบุคคลทั่วไป ไม่ควรให้ขึ้นมาเรียนบนมัสยิด (3 คน) ถ้าเป็นไปได้ให้ผู้เรียนแต่งกายตามหลักศาสนาอิสลาม แต่ช่วงแรกๆ ให้มาเรียนก่อน แล้วค่อยๆ พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ (3 คน) เห็นด้วยที่แยกผู้เรียนตามเพศ เพราะมีบางเรื่องที่ไม่ สะดวกในการสอนร่วมกัน (3 คน) และผู้สอนประจำมัสยิดยังมีความเห็นว่า เห็นด้วยกับการบริจาคเงินเป็น ค่าเล่าเรียนให้แก่มัสยิด เพราะในศาสนาอิสลามนั้น เราต้องอุทิศทั้งร่างกายของตนเอง และทรัพย์สินสมบัติของ ตนเอง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเสียสละทั้งกายและทรัพย์สินเพื่อศาสนา (3 คน)

ผู้สอนประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้เรียน ดังนี้ ผู้เรียนควรบังคับตัวเองให้มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะได้เข้าใจต่อเนื่องกัน เรื่องบางเรื่องไม่สามารถสอนให้จบภายในคาบเดียว (3 คน) ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนมาเรียนให้มากกว่านี้ (2 คน) มัสยิดควรเตรียมสถานที่พร้อมกับโทรทัศน์วงจรปิดให้แก่ผู้ สอนใจทั่วไป (2 คน) และผู้สอนประจำมัสยิดยังมีข้อเสนอแนะอีกว่า ผู้เรียนควรไปเรียนหลายๆ มัสยิดไม่ ควรรอเรียนที่มัสยิดของตนเองเพียงแห่งเดียว (1 คน)

ด้านผู้สอน

ผู้สอนประจำมัสยิดทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิส ลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้สอน ว่า ควรมีการอบรมสัมมนาระหว่างผู้สอน เพราะจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกันและกัน (7 คน) ผู้สอนควรเป็นมุสลิม เพราะจัดการเรียนการสอนในมัสยิด คน ไม่ใช่มุสลิมศาสนาไม่ค่อยสนับสนุนให้เข้ามาในมัสยิด (5 คน) ผู้สอนควรเป็นเพศชายหรือหญิงก็ได้ ขึ้นอยู่

กับความสามารถในการสอน (5 คน) ผู้สอนไม่จำกัดอายุ ให้พิจารณาที่ความรู้และประสบการณ์ที่สามารถสอนได้ (5 คน) การคัดเลือกผู้สอนเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด (5 คน) ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ แต่ให้พิจารณาที่ความสามารถในการสอน (3 คน) ควรเป็นผู้ที่ไปประกอบพิธีหัจญ์แล้ว เพราะแสดงถึงความสมบูรณ์ของการนับถือศาสนาอิสลามของเขา แต่มิได้หมายความว่าผู้สอนที่มีได้ไปประกอบพิธีหัจญ์นั้นไม่สามารถสอนได้ (3 คน) และผู้สอนประจำมัสยิดยังมีความเห็นว่า ไม่ควรจำกัดความรู้ของผู้สอน ให้พิจารณาที่ความสามารถ ใครสอนได้ก็สอนไป คนที่สอนไม่ได้ก็ไม่ควรสอนถึงแม้จะมาสูงๆ ก็ตาม (3 คน)

ผู้สอนประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านผู้สอน ว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิธีการสอนแก่ผู้สอน (3 คน) ผู้สอนควรสอนด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อความสามัคคีของสังคม ไม่ควรก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม และไม่เป็นเครื่องมือให้กับฝ่ายใดๆ ทั้งสิ้น (2 คน) มัสยิดควรจัดงบประมาณเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้สอนให้เหมาะสม ไม่ควรปล่อยให้เป็นที่มาของผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว (1 คน) และผู้สอนประจำมัสยิดยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดค่าตอบแทนแก่ผู้สอนให้ชัดเจน และแน่นอน (1 คน)

ด้านหลักสูตร

ผู้สอนประจำมัสยิดทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร ว่า ผู้สอนควรมีคู่มือในการสอน เพราะจะเป็นแนวทางในการสอนได้ดี (7 คน) เนื้อหาและวัตถุประสงค์การสอนอิสลามศึกษาในมัสยิดควรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ เพราะแท้จริงแล้ว สิ่งนี้คือเป้าหมายของอิสลามศึกษาอยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าเรียนอิสลามศึกษาแล้วคบกับใครไม่ได้ อยู่ในสังคมไม่ได้ (4 คน) อิสลามศึกษาควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ที่ถูกต้อง และความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่ไม่ขัดแย้งกับหลักการของอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ (4 คน) ถ้าศึกษาอิสลามดี ๆ ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับชาวพุทธได้ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและเศรษฐกิจได้ (3 คน) เนื้อหาและวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ ส่วนเรื่องความรู้พื้นฐานของผู้เรียนนั้น ไม่จำเป็นต้องสอดคล้อง แต่ควรคำนึงถึงความยากง่ายของวิชาเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน (3 คน) วันเวลาในการสอนควรพิจารณาแต่ละท้องถิ่น ว่าชาวบ้านว่างกันวันใด แต่ในจังหวัดปัตตานีคิดว่าจะเป็นวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ (3 คน) ควรกำหนดเวลาเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพราะอิสลามส่งเสริมในเรื่องการบริหารเวลาให้มีประสิทธิภาพ (3 คน) ทางมัสยิดได้กำหนดเวลาเรียนแต่ละช่วงให้ชัดเจน ต่อเนื่อง และสม่ำเสมออยู่แล้ว แต่ผู้เรียนไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องนี้ บางส่วนนี่จะมาเรียนก็มา นี่ก็จะไม่มาก็ไม่มา บางส่วนก็มาสายบ้าง บางส่วนมาเรียนไม่ค่อยเต็มคาบบ้าง เป็นต้น (3 คน) ประกาศนียบัตรนั้นไม่จำเป็น แต่ถ้าจะให้ก็มีก็ได้ แล้วแต่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด และผู้เรียน (3

คน) และผู้สอนยังมีความเห็นว่า ไม่ควรมีประกาศนียบัตร เพราะอาจทำให้ผู้เรียน มาเรียนด้วยความไม่บริสุทธิ์ใจ (3 คน)

ผู้สอนประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษาในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร ว่า ควรเชิญนักการศึกษาอิสลามในจังหวัดมาร่วมกัน สัมมนา เพื่อจัดทำหลักสูตรให้แก่มัสยิด เพราะตอนนี้ไม่มีหลักสูตรที่แน่นอน จะสอนอะไร อย่างไร ก็แล้ว แต่ผู้สอน (2 คน) คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดควรจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในมัสยิดให้มีมาตรฐานเดียวกัน และสนับสนุนให้ทุกมัสยิด ดำเนินการสอนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (1 คน) และผู้สอนประจำมัสยิดยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีคณะกรรมการในการพิจารณาหลักสูตรอย่างชัดเจน (1 คน)

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้สอนประจำมัสยิดทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อการเรียนการสอน ว่า ควรมีสื่อประกอบการเรียนการสอน เพราะจะทำให้บทเรียนน่าสนใจ และผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น (7 คน) มัสยิดควรมีบริการสื่อที่จำเป็น เช่น เครื่องขยายเสียงที่สมบูรณ์ เทปคาสเซ็ท โทรทัศน์วงจรปิด กระดาน และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ (5 คน) การเตรียมสื่อเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ผู้เรียน และผู้สอน (5 คน) จำเป็นต้องใช้สื่อ แต่มัสยิดมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น งบประมาณมีไม่เพียงพอ และความสามารถในการใช้สื่อของผู้เรียนและผู้สอน (3 คน) ผู้เรียนควรมีหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพราะจะได้กลับไปทบทวนได้ (3 คน) และผู้สอนประจำมัสยิดยังมีความเห็นว่า ควรมีหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพราะจะทำให้มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น และทำให้ไม่ง่วงนอน (3 คน)

ผู้สอนประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อการเรียนการสอน ว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแก่ผู้สอน (2 คน) และมีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลน่าจะสนับสนุนด้านสื่อให้แก่มัสยิดให้มากกว่านี้ (2 คน)

ด้านวิธีสอน

ผู้สอนประจำมัสยิดทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านวิธีสอน ว่า วิธีสอนที่ดีควรเหมาะสมกับเนื้อหา ความสามารถของผู้สอนและผู้เรียน และสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ (7 คน) การจะเน้นเนื้อหาหรือการปฏิบัติ ควรพิจารณาที่ลักษณะของรายวิชา บางวิชาควรเน้นเนื้อหา บางวิชาควรเน้นการปฏิบัติ (5 คน) วิธีสอนที่คิดว่าเหมาะสมกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษามากที่สุด คือ การบรรยาย การซักถาม การสาธิต และการแบ่งกลุ่มย่อย (4 คน) วิธีสอนที่คิดว่าเหมาะสมกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษามากที่สุด คือ การบรรยาย การซักถาม การอภิปราย และการศึกษาเป็นกลุ่ม (3 คน) จำเป็นต้องใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีปนกัน

แต่ทั้งนี้ให้คำนึงถึงเนื้อหาและผู้เรียนด้วย จำเป็นต้องใช้วิธีสอนหลายๆ วิธีปนกัน เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ (3 คน)

ผู้สอนประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านวิธีสอน ว่า ควรมีการจัดฝึกอบรม เรื่อง วิธีการสอนผู้ใหญ่ให้แก่ผู้สอน (2 คน)

ด้านการวัดการประเมินผล

ผู้สอนประจำมัสยิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดการประเมินผล ว่า ควรมีการวัดการประเมินผลด้วยการสังเกต และการซักถาม (5 คน) ควรมีการประเมินผู้สอน โดยให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและผู้เรียนเป็นผู้ประเมิน (3 คน) เห็นด้วยที่จะให้มีการสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจากเรียน แต่ไม่ควรที่จะใช้แบบทดสอบที่เป็นทางการมากเกินไป (2 คน) เห็นด้วยที่จะให้มีการสอนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจากเรียน แต่ต้องด้วยวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน (2 คน) เห็นด้วยที่จะให้มีการสอนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจากเรียน แต่ไม่ควรไปเน้นให้มากนักเพราะธรรมชาติของผู้เรียนไม่ชอบให้ใครมาประเมินตัวเอง เกรงว่าในที่สุดผู้เรียนจะไม่เรียน (2 คน) ควรมีการประเมินผู้สอน โดยการแจกแบบสอบถามให้ผู้เรียนตอบ หรืออาจซักถามผู้เรียนก็ได้ (2 คน)

ผู้สอนประจำมัสยิดมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เรื่อง อิสลามศึกษา ในมัสยิด จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดการประเมินผล ว่า ควรแยกผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้เรียนที่สามารถอ่านออกเขียนได้ กลุ่มนี้ใช้ประเมินโดยการแจกแบบสอบถาม
2. ผู้เรียนที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ กลุ่มนี้ให้มีการซักถามและการสังเกต (1 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย